

Državniki iz Indonezije na obisku v Bosni in Hercegovini

Beograd, 14. sept. (Tanjug). Predsednik dr. Ahmed Sukarno, zunanji minister Ruslan Abdulgani in predsednikovo spremstvo so se snoči z modrim vlakom odpeljali v Sarajevo. Visoke goste so pozdravili na železniški postaji podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Aleksander Ranković, predsednik Ljudske skupščine LR Srbije Petar Stambolić, člani Zveznega izvršnega sveta, predstavniki državnega sekretariata za zunanje zadeve in drugi.

Z njimi so odpotovali član Zveznega izvršnega sveta dr. Marjan Breclj, državni podsekretar za zunanje zadeve Dobrovoje Vidić, častno spremstvo in še nekateri drugi državni funkcionarji.

Sarajevo, 14. sept. (Tanjug). Davi je modri vlak prispel v Sarajevo, kjer so predsedniku Sukarnu priredili zelo priskrben sprejem. Njegov prihod je pozdravilo topništvo z 21 častnimi salvami. Na peronu železniške postaje so bili zbrani najvišji državni voditelji BiH s predsednikom Ljudske skupščine Djurom Pucarjem na čelu.

Prisrčne manifestacije

Ko je predsednik Sukarno stopil iz vlaka, ga je ta priskrben pozdravil. Predstavil mu je predsednika republiškega izvršnega sveta Osmara Karabegovića, predsednika OLO Sarajeva Grujo Novakovića in komandanta sarajevske armijske oblasti generalnega podpolkovnika Veljko Kovačevića. Potem je vojaška godba zaigrala indonezijsko in jugoslovansko himno, nakar je predsednik Sukarno v spremstvu predsednika Ljudske skupščine BiH Djurom Pucarja pregledal častni bataljon. Potem so mu predstavili še ostale visoke republiške funkcionarje.

Se na postaji je predsednik Sukarno pozdravila tudi skupina članov TVD »Partizan« ter izvidnikov in planin, ki mu je izročila šopke cvetja. Pred železniško postajo pa je velika množica pozdravila predsednika Sukarno z dolgotrajnim ploskanjem. Na širnem trgu je bilo zbranih kakih 80.000 ljudi iz mesta in okolice.

Visoki gostje in gostitelji so se odpeljali v rezidenco, ki je bila dana na razpolago predsedniku Sukarnu. Vse od trga do rezidence v dolžini nad 2 km so bili pločniki polni ljudstva, ki je toplo pozdravljalo svojega gosta. Vsa pot je bila okrašena z mnogimi zastavami, cvetjem in napismi z dobrodošlicami v našem in indonezijskem jeziku. Globoko ginjen spričo prisrčnega sprejema je predsednik Sukarno prijazno odzdravljaj množici.

Po krajšem odmoru v »Konaku« so si predsednik Sukarno in ostali gostje z našimi predstavniki ogledali mesto in okolico. Med drugim so si ogledali znamenito Gazi Husrevbegovo džamijo, kjer so jih sprejeli in pozdravili islamski verski funkcionarji. Predsedniku Sukarnu so podarili primerke korana in izdajo verskih knjig.

V republiškem muzeju

Potem so se predsednik Sukarno in ostali predstavniki odpeljali v republiški muzej. Med potjo so bili znova deležni prisrčnih manifestacij ljudstva. Prvi odhodom v muzej jih je pozdravil namestnik direktorja Vujo Dragušić, dva pionirja pa sta mu izročila šopek cvetja. Z zanimanjem so si ogledali muzej in njegove zelo dragocene zbirke. Globok vtis je napravil na vse etnografski del muzeja, v ka-

terem je prikazan način življenja Bosancev in Hercegovcev v raznih dobah. Ob odhodu se je predsednik Sukarno vpisal v knjigo vtisov. Pred muzejem ga je znova pozdravila velika množica ljudi.

Potem je kolona avtomobilov krenila iz mesta. V okolici Sarajeva so si visoki gostje ogledali nekaj znamenitosti, nazadnje pa še tovarno »Tito« v Vošću. Nad vkodom v tovarno je bil velik napis v našem in indonezijskem jeziku: »Dobrodošli, dragi gostje iz Indonezije«. Predsednik Sukarno si je podrobno ogledal tovarno. Potem pa se je vrnil v Sarajevo v svojo rezidenco, od koder je opoldne odšel na kosilo, ki mu ga je priredil predsednik Ljudske skupščine BiH Djurom Pucar v prostorih Republiškega izvršnega sveta.

Na kosilu pri predsedniku Ljudske skupščine BiH Pucarju

Pred kosilom je predsednik Pucar podaril gostu album slik o povojnem razvoju industrije v BiH, album del slikarja Karanovića in zlato cigaretnico, izdelano v Sarajevu. Predsednik Sukarno se je prisrčno zahvalil za darilo in podaril predsedniku Pucarju srebrni čajni pribor, izdelan na Javi.

Kosila pri predsedniku Pucarju so se udeležili razen visokega gosta vse njegove spremstvo in naši republiški voditelji. Kosila se je udeležilo kakih 70 povablencev.

Popoldne so se državniški gostje odpeljali v Zenico. Z njimi potujeta tudi predsednik Ljudske skupščine Djurom Pucar in predsednik izvršnega sveta Osmar Karabegović. Trg pred postajo je bil spet poln ljudi, ki so goste ob slovesu prisrčno pozdravili. Skupina pionirjev je predsednika Sukarno ob vhodu na postajo obsula s poljskim cvetjem.

V Zenici

Predsednik dr. Sukarno si je z zunanjim ministrom Abdulganijem in ostalimi člani svojega spremstva popoldne ogledal naš največji metalurški kombinat v Zenici. Visokim gostom iz daljne azijske dežele so Zeničani priredili veličasten in zelo prisrčen sprejem. Nad 20.000 delavcev in drugih ljudi je toplo pozdravilo visokega gosta. S predsednikom Sukarnom so prispeli v Zenico predsednik Ljudske skupščine BiH Djurom Pucar, predsednik Republiškega izvršnega sveta Osmar Karabegović, član Zveznega izvršnega sveta Marjan Breclj, državni podsekretar za zunanje zadeve Dobrovoje Vidić in drugi.

Jutri zjutraj bo predsednik indonezijske republike prispel na enodnevni obisk v Zagreb.

OB ZAKLJUČKU SUEŠKE DEBATE V SPODNJEM DOMU

Ali Eden računa z izrednim položajem

še preden bi Velika Britanija predložila spor zaradi Sueškega prekopa Varnostnemu svetu OZN?

London, 14. sept. (Reuters). Britanska vlada je sklenila sprožiti vprašanje zaupnice v zvezi z njeno politiko v sueškem problemu. Britanski Spodnji dom je s 319 proti 248 glasovom izrekel zaupanje vladni politiki v tem problemu. Amandna laburistične parlamentarne skupine je bil zavrnjen s 321 proti 251 glasovom.

V osnutku vladne resolucije, ki je bila sprejeta, je rečeno, da Spodnji dom »obsoja samovoljno dejanje egiptovske vlade« v zvezi s prevzemom nadzorstva nad Sueškim prekopom, podpira predloge 18 dežel na londonski konferenci, da »pozdravlja napore britanske vlade« za mirno poravnava nastalega spora in potrjuje svojo podporo izjavi, ki jo je pred tem domom dal 12. septembra predsednik vlade.

Laburistična opozicija pa je v svojem spreminjavalnem predlogu k tej resoluciji poudarila, da dom »obsoja samovoljne me-

tode egiptovske vlade« in da je odločen podpirati zakonite pravice uporabnikov prekopa, vendar obznanje, da se vlada ni hotela v tem sporu obrniti na OZN, ter zato poziva vlado, naj nemudoma obvesti OZN o sporu, naj izjavi, da ne bo uporabila sile, razen v skladu z britanskimi obveznostmi, izvirajočimi iz ustavnih listine OZN in da se bo med tem časom vzdržala kakršnegakoli izzivanja.

Eden je pred zaključkom debate izjavil, da je vlada v stikih s Francijo in ZDA in bo v nekaj dneh prišlo do sestanka, na katerem bo govora o ustanovitvi organizacije uporabnikov prekopa.

Gaitskell je tedaj Edena vprašal: »Ali ste pripravljeni izjaviti v imenu vlade, da ne bo izsilila prehoda britanskih ladij skozi Sueški prekop?« Eden je odgovoril, da se njegova vlada popolnoma strinja z vlado ZDA glede tega, kaj je treba storiti. Na ponovno vprašanje laburi-

britanska vlada Ciprčanom zagotovi pravico do samoodločbe.

Glavni govornik laburistične opozicije v tej zelo ostri debati, Aneurin Bevan pa je izjavil, da je politika vlade na Cipru sad »bolne psihologije konservativne stranke«. Aretacija in izgon Makariosa pomenita »fašistično dejanje konservativne vlade«.

Bevanov govor so konservativci pohovno prekinili z vzkliki

Naser še za pogajanja a na osnovi egiptске suverenosti

Plovba po prekopu zagotovljena tudi po odhodu zahodnih pilotov

London, 14. sept. (AFP). V razgovoru z dopisnikom laburističnega »Daily Herald« je predsednik Naser izjavil, da Egipt lahko zagotovi obratovanje prekopa in da se bo promet po njem razvijal neopretrgoma in normalno tudi v soboto, ko bodo zahodni piloti nehali delati. Dejal je, da bo Egipt dobil druge pilote, in pripomnil, da bo 70 egiptovskih pilotov skupaj s tujimi piloti, ki ostanejo, noč in dan delalo, da se zagotovi plovba 40 ladij, kolikor jih vsak dan vozi po prekopu.

Na vprašanje, kako je z morebitnim sestankom z ministrskim

predsednikom Edenom, je odgovoril, da je pripravljen govoriti s komerkoli, le ne s tistimi, ki groze. Na vprašanje, ali bi bil pripravljen privoliti v kompromis, če bi dobil pomoč za izgradnjo asuanškega jezusa, je predsednik Naser odgovoril, da tu ne gre za finančno vprašanje, marveč za vprašanje suverenosti in dostojanstva. Potem je dejal, da angleški ladjam ne namerava onemogočiti plovbe po prekopu in da je pripravljen pogajati se o vprašanju tehnične obnove prekopa in pristojbin. Na koncu je poudaril, da bi gospodarske sankcije povzročile Egiptu težave, da pa ga ne bi prisilile h kapitulaciji.

Kairo, 14. sept. (AFP). Sovjetsko veleposlaništvo v Kairu je nocoj službeno sporočilo, da so v Egipt prispeli prvi sovjetski piloti.

V Ismailijo sta nocoj prispela tudi dva zahodnonemška pilota.

Zahodni naklepi

London, 13. sept. (AFP). V obveščenih londonskih krogih pravijo, da se je »združenje uporabnikov Sueškega prekopa«, ki so ga upostavile Velika Britanija, ZDA in Francija, že tako razvilo, da je samo še vprašanje dneva, kdaj bo začelo delovati. Ze v prihodnjih dneh bi se utesnile na Sueškem prekopu pojaviti prve ladje, ki jih bodo krmarili piloti nove sueške organizacije. V teh krogih poročajo, da so se zahodne dežele že dogovorile o ukrepih za primer, da bi egiptске oblasti onemogočile plovbo ladij te organizacije in ne bi dovolile uporabe raznih naprav na področju Sueškega prekopa.

VREMENSKA NAPOVED

za soboto, 14. septembra
Sončno, temperature ponoči od 5 do 9, na Primorskem okoli 15, čez dan do 22 stopinj C. Zjutraj po kotlinah kratkotrajna megla

Zahvala iz Bolgarije

Beograd, 14. sept. (Tanjug). — Predsednik republike Tito je prejel od predsednika prezidija Narodnega sobranja LR Bolgarije Georgija Damjanova naslednjo brzojavko:

»Tovariš predsednik, prisrčno se vam zahvaljujem za Vaše želje glede napredka bolgarskega naroda in uspehov v socialistični izgradnji, izražene ob bolgarskem narodnem prazniku.«

Pogajanja z Italijo

Beograd, 14. sept. (Jugopress). Konec septembra se bodo v Beogradu začela jugoslovansko-italijanska pogajanja o ureditvi nekaterih odprtih vprašanj iz mirovne pogodbe z dne 10. februarja 1947 in Spomenice o soglasju o STO z dne 5. oktobra 1954.

Konferenca o prevozu blaga v čezmorske dežele

Trst, 14. sept. — Danes se je zaključila dvodnevna konferenca študijske podkomisije Mednarodnega odbora za prevoz, ki je razpravljala o vprašanju kumulativnih prevozov blaga za čezmorske dežele. Delegati devetih evropskih železniških uprav, med njimi tudi Jugoslavlani, ki so sodelovali na konferenci, bodo jutri ali pojutrišnjem odpotovali v Dubrovnik, kjer se bodo udeležili zasedanja Mednarodnega odbora za prevoz.

LABURISTIČNA ZUNANJEPOLITIČNA OFENZIVA V SPODNJEM DOMU

Konservativci prekinili debato

London, 14. sept. (Tanjug). V izredni parlamentarni debati o Cipru, ki je bila danes na zahtev laburistične opozicije, je ministar za kolonije Lennox Boyd poročal, da bo britanski strokovnjak za ustavno pravo lord Radcliffe kmalu ponovno odpotoval na Cipr in predlagal novo upravno ureditev na otoku. Njene glavne značilnosti naj bi bile: 1. za časa veljavnosti te ustave bi Cipr ostal pod britansko suverenostjo, 2. Cipr bi uporabljal kot oporišče, potrebno za izpolnjevanje britanskih mednarodnih obveznosti in za obrambo britanskih koristi na Srednjem vzhodu, kakor tudi za obrambo koristi zaveznikov držav, 3. vsa vprašanja, ki se tičejo zunanjih zadev, obrambe in notranje varnosti, bi bila v pristojnosti britanske vlade in britanskega guvernerja, 4. s temi pogoji bi ustava temeljila na načelih liberalne demokracije, jamčila široko samoupravo oblast izvoljenih predstavnikov ciprskega ljudstva.

Debato je začel laburistični poslanec Noel Baker, ki je v svojem govoru obdolžil vlado, da ni dosegla nobenega uspeha v prizadevanju za poravnava ciprskega spora. Zahteval je, naj bi na Cipru dosegli premirje in naj bi etnarha Makariosa in druge ciprske voditelje povabili v London na pogajanja.

Lennox Boyd je zavrnil te zahteve kakor tudi predloge, naj

britanska vlada Ciprčanom zagotovi pravico do samoodločbe.

Glavni govornik laburistične opozicije v tej zelo ostri debati, Aneurin Bevan pa je izjavil, da je politika vlade na Cipru sad »bolne psihologije konservativne stranke«. Aretacija in izgon Makariosa pomenita »fašistično dejanje konservativne vlade«.

Bevanov govor so konservativci pohovno prekinili z vzkliki

Tudi naša dežela

za mirno ureditev sueškega vprašanja na temelju najnovejših predlogov egiptovske vlade

Beograd, 14. sept. (Tanjug). — Jugoslovanska vlada je podprla predlog egiptovske vlade, naj bi ustanovili organ, sestavljen iz predstavnikov dežel, ki uporabljajo Sueški prekop, da bi s pogajanjem mirno poravnali sueški spor. Ta predlog je sprožil egiptovska vlada 11. septembra v noči, ki jo je poslala deželam, akreditiranim v Kairu, in generalnemu sekretariatu OZN.

V jugoslovanskem odgovoru, ki je bil podan v noči državnega sekretariata za zunanje zadeve, katera je bila izročena veleposlaništvu Egipta v Beogradu, je

rečeno, da je naša vlada »od začetka spora v zvezi z nacionalizacijo Sueškega prekopa in plovbe po njem zagovarjala mnenje, da je treba poravnava tega spora iskati izključno po poti pogajanj vseh zainteresiranih dežel, ki uporabljajo prekop, ob upoštevanju suverenih pravic Egipta in mednarodnih interesov na zagotovitvi plovbe po prekopu«. To stališče naše vlade je prišlo zlasti do izraza v izjavi predsednika republike Josipa Broza Tita, ki jo je dal 11. avgusta direktorju Tanjuga.

V svojem odgovoru jugoslovanska vlada pozdravlja ponovno izraženo pripravljenost egiptovske vlade, da bi našli mirno poravnava spora s pogajanjem vseh zainteresiranih dežel, in izraža prepričanje, da bi ustanovitev organa za pogajanja omogočila, da bi opravili nujno potrebne priprave za zблиžanje različnih gledišč, kar bi olajšalo končno ureditev spornih vprašanj. Hkrati izraža naša vlada upanje, da bodo tudi druge zainteresirane dežele privolile v pogajanja kot edino, ki ustreza nujni potrebi sveta po miru ter miroljubnem sodelovanju med narodi in državami.

Egiptski protest

Washington, 14. sept. (Reuters). Egiptovski veleposlanik v Washingtonu Ahmed Husein je bil pri zunanjem ministru Dullesu in mu razložil gledišče egiptovske vlade, da pomeni načrt treh zahodnih veleil o ustanovitvi nove sueške organizacije »odkriti in očitno agresijo proti egiptovski suverenosti. Uveljavljenje takšnega načrta,« je izjavil egiptovski veleposlanik, »bi pomenilo vojno.«

Delegacija poljskih parlamentarcev je bila v sredo tudi v Belem dvoru v Beogradu, kjer jo je sprejel predsednik republike Tito

IZ STATISTIČNIH PODATKOV

Večje investicijske naložbe

toda čedalje večje nazadovanje investicijske potrošnje

Beograd, 14. sept. (Tanjug). — Po podatkih banke in statistike so se letos povečale investicijske naložbe v družbeni standard glede na gospodarske investicije, k čemur je največ prispeval razmeroma večji obseg stanovanjsko komunalne dejavnosti. V prvem polletju 1955. je družbeni standard bil udeležen v investicijah s 13,8 %, v istem obdobju t. l. pa s 16,7 %, medtem ko je delež gospodarskih investicij padel od 86,2 % na 83,3 %.

V prihodnjem obdobju pričakujejo nadaljnje povečanje investicij v družbeni standard, ker so zbrana precejšnja sredstva za stanovanjsko izgradnjo.

Zvezni družbeni plan predvideva, da bo letos investiranih 372

Poljski zadrudniki na obisku v Sloveniji

Včeraj se je pripeljala preko Dunaja v Maribor na obisk delegacija poljske zadrudne zveze. V Mariboru jo je sprejel predstavnik Zvezne zadrudne zbornice, ki delegacijo spremlja na tem njenem potovanju. Dopoldne so si poljski gostje ogledali selekcijsko perutninarstvo postaja v Ločah in kmetijsko zadrugo v Zrečah. Opoldne so prispeli v Celje, kjer jim je bilo prirejeno kosilo, popoldne pa so bili v Zalcu in si ogledali ondodni Hmeljarski inštitut.

Sinoči so se pripeljali v Ljubljano. Danes dopoldne si bodo ogledali Tovarno močnih krmil v Mostah ter veterinarsko bolnišnico. Popoldne pa potujejo na Dolenjsko.

Jugoslovanski delegat bo obiskal Evropski center za jedrsko raziskovanje

Ob drugi obletnici uveljavljanja konvencije Evropskega centra za jedrsko raziskovanje bo na povabilo Sveta te svetovne organizacije odpotoval kot delegat jugoslovanske vlade v Zenevo pooblaščen minister dr. Franc Kos.

Delegacija Zveze ženskih društev bo obiskala Kitajsko

Na povabilo Vsekitajske demokratske federacije žensk bo delegacija Zveze ženskih društev Jugoslavije s podpredsedujočo Zvezne ljudske skupščine Lidijo Sentjurčevico na čelu odpotovala 24. septembra na dvajsetdnevni obisk na Kitajsko.

S SEJE SVETA ZA INDUSTRIJO OLO LJUBLJANA

Kdo bo dobil posojilo iz okrajnega investicijskega sklada

Ljubljana, 15. septembra. Okrajni ljudski odbor v Ljubljani je na zadnji seji obeh zborov pred dnevi sprejel sklep o uporabi sredstev okrajnega investicijskega sklada. Ta sklep določa, da se sredstva iz tega sklada praviloma dovoljujejo na osnovi natečajev. Sprito tega, da so bila skoraj vsa sredstva za letošnje leto domala že razdeljena, pa je bil okrajni odbor mnenja, da bi bil letos zaradi pomanjkanja sredstev natečaj odveč. Zato so osvojili sklep, da bodo v letošnjem letu izjemoma dodeljevali posojila brez natečaja. Odborval jih bo upravni odbor sklada, in sicer ob upoštevanju predlogov pristojnih svetov.

O tem so na včerajšnji seji razpravljali člani okrajnega sveta za industrijo, ki pri polnemskem dodeljevanju, kdo naj dobi posojilo iz tega sklada, niso imeli lahkega dela. V navodilu je sicer določeno, da so sredstva namenjena samo za dokončevanje investicijskih del in za najnujnejše rekonstrukcije tistih gospodarskih organizacij, ki proizvajajo za široko potrošnjo, vendar je v ljubljanskem okraju toliko takih podjetij, da so razpoložljiva sredstva precej premajhna. Ko so sestavljali družbeni plan, je vse kazalo, da bo okraj v letošnjem letu lahko razdelil preko natečajev eno milijardo 700 milijonov din. Kasnejši novi zvezni predpisi pa so vnesli nekaj novih momentov. Ukrep o 20 odstotni blokaciji, soudeležba pri zveznih investicijah (ljudjski okraj je soudeležen s 60 milij. din), še odobreni krediti, garancije, pologi in drugo so zmanjšali prvotno predvidena sredstva na okrog 85 milijonov din, medtem ko bi gospodarske organizacije v ljubljanskem okraju nujno potrebovale okrog 400 milijonov din. Da bi na skladu ostalo nekaj rezervnih sredstev, so včeraj razpravljali o 70 milij. din posojila. Po prioritetenem vrstnem redu so člani sveta določili najprej 40 milij. din posojila tovarni pisalnih strojev — TOPS, mnogo obetajočemu kolektivu, ki je edini v državi začel brez tuje pomoči in licenc osvajati proizvodnjo pisalnih strojev, je republika že kreditirala 40 milijonov din s pogojem, da jih prav toliko posodi tudi okrajni ljudski odbor. S tem posojilom so se člani sveta strinjali, vendar so izrazili pomislek, da je razvoj te proizvodnje morda prepočasen. Zato so sklenili, da se bodo člani Sveta za industrijo na posebnem sestanku porazgovorili s kolektivom o njihovi težavi. Upoštevajo, da je tovarna celuloze v Goricih že dobila kredit, so namenili tej tovarni samo 13 milij. din posojila za začetek obratovanja četrtga kuhališča.

Ostale kredite si je Svet za industrijo zamislil takole: kredita Industrija apna bo dobila 10 milijonov za odpiranje novega kamneloma in za popravilo žičnice, keramično-keramična Industrija v Kamniku 400.000 din za transformatorsko postajo v Ihanu, tovarna pohištva Brest, Cerklona 3 milijone 800.000 din za montažo dvogosenih strojev, ki jih podjetje že ima, Veleždrogerija 6.000.000 din za specialen stroj za proizvodnjo iz bne paste »Gibbs«. Zvezna tovarna hrani pa bo dobila 600.000 din za poloz.

Člani Sveta so precej razpravljali o kreditiranju kanalizacije »Telekomunikacij« v Pržanju. Ker gre za pri-

milijard dinarjev v primerjavi s 422,2 milijarde v letu 1955. Opaziti je, da se letos enakomerno stekajo sredstva v investicijske sklade, pač pa so se zmanjšale neposredne naložbe v investicijsko izgradnjo, tako da je ostalo precej sredstev nepotrošenih. V prvem polletju je prišlo v investicijske sklade 216,7 milijard dinarjev, od česar je bilo porabljenih 133,8 milijard. V istem obdobju lanskega leta pa je ostalo neporabljenih samo 3,6 milijard

PRED TEDNOM OTROKA

Začeto delo je treba poglobiti

Predvčerajšnjim je Zveza prijateljev mladine Slovenije sklicala sejo pripravljalnega odbora za Teden otroka, ki bo prvih osem dni prihodnjega meseca. Na podlagi osnutka programa za letošnji teden otroka se je razvila med predstavniki raznih organizacij in ustanov živahna razprava, iz katere je vela osnovna misel, naj bi dobili našim otrokom posvečen teden letos bolj delaven značaj, kakor ga je imel v minulih letih. Najbolj pereča vprašanja nameravajo vnesti v poseben program dela, ki bi ga potem uresničevali skozi vse leto.

Letošnji Teden otroka bo hkrati četrti, zato je že moč nekoliko natančneje razmisliti dosedanje uspehe in pomanjklivosti. Ne dvomno se je skrb za otroke in družino prav v minulim letu močno poglobila, med največje uspehe na tem področju pa je treba vsekakor prišteti koordinacijo dela med zdravstvenimi in družbenimi organizacijami. Stevilne prireditve in otroške zabave, ki jih je v dosedanjih tednih otrok bilo preveč, bi bilo treba letos zamenjati z zanimivimi krožki in primernimi akcijami.

Lani so ob Teden otroka začeli v nekaterih občinah ustanovljati svete za varstvo družine. Prav bi bilo, da sedaj ti sveti pregledajo svoje delo, poročajo o njem in na osnovi dobljenih ugotovitev predlagajo potrebne ukrepe za uspešno varstvo mladine, ki naj bi ga prilagodili glede na pogoje in možnosti v posameznih občinah, ter pripravijo program za prihodnje leto. Občine, kjer

dinarjev. Ti podatki kažejo na težnjo po čedalje večjem nazadovanju investicijske potrošnje, čeprav strokovnjaki predvidevajo, da se bodo investicijske naložbe v drugem polletju znatno povečale. Tudi gradbena podjetja računajo, da bodo razširila svojo dejavnost.

Naložbe v gospodarske investicije so takšne kakor lani, vendar niso zadovoljive. Kmetijstvo je letos dobilo na razpolago iz splošnega investicijskega sklada 18,9 milijard dinarjev, v prvem polletju pa so porabili samo 4,4 milijarde. Temu je vzrok predvsem nezadostna dokumentacija, pa tudi to, da investitorji niso imeli sredstev za garantne zneske, ki jih je treba položiti pri investiranju.

Prav tako je treba ob letošnjem Teden otroka postaviti v ospredje družbeno upravljanje v šolah. Družbene organizacije naj v tem tednu skrbijo, da bodo šolski odbori seznanili zboru volivcev s svojim dosedanjim delom in z načrti. Na teh zborih naj bi bili izvoljeni novi šolski odbori.

teh svetov še ni, naj bi jih čimprej ustanovili.

Prav tako je treba ob letošnjem Teden otroka postaviti v ospredje družbeno upravljanje v šolah. Družbene organizacije naj v tem tednu skrbijo, da bodo šolski odbori seznanili zboru volivcev s svojim dosedanjim delom in z načrti. Na teh zborih naj bi bili izvoljeni novi šolski odbori.

Slovenski živinorejci razstavljajo na letošnjem novosadskem sejmu

Danes bo v Novem Sadu otvoritev mednarodnega kmetijskega sejma, na katerem bodo razen naše države sodelovali tudi: Zahodna Nemčija, Češkoslovaška, Švica, Zahodna Nemčija, Nizozemska, Švedska, Madžarska, Avstrija in Italija. Te države bodo razstavljale razne sodobne kmetijske stroje in naprave, na 19.000 m² prostora pa bodo razstavljeni domači kmetijski proizvodi, sredstva za zaščito rastlin in za pospeševanje kmetijske proizvodnje ter izdelki živilske industrije.

Slovenija razstavlja razne kmetijske pridelke kot krompir, hmelj, vino, sadje in mlečne proizvode. Poglavitno, kar razstavlja naša republika pa je rodovniška živina, ki si je že pridobila legitimacijo, da lahko zastopa Slovenijo na reviji živine na tem mednarodnem forumu.

Delegacija Moskovskega sovjeta v Sloveniji

Predsednik OLO Ljubljana dr. Marijan Dermastia je priredil včeraj kosilo za člane delegacije Moskovskega mestnega sovjeta. Delegacija je prispela v Slovenijo v četrtek popoldne z Reke. Gostje so si včeraj ogledali ljubljanske znamenitosti in kulturne ustanove, popoldne pa so obiskali Gorenjsko.

Zvezna skupščina se bo sestala oktobra

Zvezna ljudska skupščina ta mesec ne bo zasedala. Prvo zasedanje po poletnih počitnicah bo bržkone oktobra.

Delo skupščinskega odbora za organizacijo oblasti in upravo

Odbor za organizacijo oblasti in upravo Zvezne ljudske skupščine je na včerajšnji seji zaključil obravnavanje prvega dela zakonskega osnutka o pravnem postopku in začel razpravljati o drugem delu tega osnutka. Odbor bo danes dopoldne nadaljeval delo.

IV. sestanek statistikov Jugoslavije se je začel včeraj v Ljubljani

Ljubljana, 14. sept. — Danes se je začel v prostorih Trgovinske zbornice v Ljubljani četrtletni sešatek Jugoslovanskega statističnega društva. Otvoritvi sestanka so prisostvovali: član Izvršnega sveta Ljudske skupščine LRS Tone Bole, podpredsednik OLO Ljubljana inž. Ivo Klemenčič, predsednik Mednarodnega statističnega inštituta g. Georges Darmon, predstavnik FAO g. C. Klayman, direktor pariškega Inštituta za demografska raziskovanja dr. Alfred Sauvy s soprogo, zastopnik statistikov Sovjetske zveze in član statistične komisije pri OZN T. V. Rjabuškin, predstavniki statističnih inštitutov in uradov iz CSR, Francije, Bolgarije, Nemčije, Madžarske, Poljske in Romunije ter številni člani Jugoslovanskega statističnega društva in drugi gosti. Mnogi med njimi so imeli krajše pozdravne govore, v katerih so poudarjali pomen statistike za znanstveno delo.

Pisci referatov, posvečenih temi »Natančnost statističnih po-

PRED ZASEDANJEM AKADEMSKEGA SVETA FLRJ

Nekaj iz osnutka zakona o znanstvenih organizacijah in ustanovah

Beograd, 14. sept. (Tanjug). — Akademski svet FLRJ bo imel 21. in 22. septembra v Beogradu redno zasedanje. Razen poročila o delu od aprila dalje bodo na zasedanju obravnavali tudi osnutek zakona o znanstvenih organizacijah in ustanovah, ki ga je pripravila skupna komisija Zvezne ljudske skupščine in Zveznega izobraznega sveta.

Osnutek predvideva, da bo osnovni družbeni organ raziskovalne službe Svet za znanstveno delo, ki bo zveznega značaja. Po republikah bi imeli komisije. Svet in komisije bi bile predvsem posvetovalnega značaja in samo v

določenih vprašanjih, kot so na primer spodbujanje važnih raziskovanj, pomoč nerazvitim znanstvenim področjem in podobno, bi imel svet družbeno upravni značaj.

Znanstvene ustanove (institute, zavode) bi upravljala svet ustanove in direktor. V ustanovah, ki so pretežno učnega značaja, sveta ne bi ustanovili. V svetu znanstvene ustanove bi bili člani, ki jih volijo sodelavci ustanove, in tisti, ki jih imenuje ustanovitelj ustanove. Svet znanstvene ustanove bi predvsem obravnaval perspektivne in letne načrte, skrbel bi za pospeševanje dejavnosti in za sodelovanje z drugimi ustanovami, gospodarskimi in drugimi organi.

Organizacij o in delo znanstvenih akademij bi regulirali z republiški zakoni. Če se republiški izvršni sveti sporazumejo, lahko akademije opravljajo svojo dejavnost v dveh ali več republikah. Predvidena je tudi ustanovitev akademij za posamezna ali sorodna znanstvena področja, ki bi bile hkrati tudi najvišje znanstvene ustanove na teh področjih. Akademije bi upravljale skupščine, v katerih so vsi redni in častni člani, in sveti kot upravni organi. Predsednik sveta bi bil hkrati tudi predsednik akademije.

Tov. Vida Tomšič obiskala Kranj

Včeraj je obiskala Kranj Vida Tomšič, organizacijski sekretar KPS, ki jo je spremljal France Klopčič. Ogledala si je razstavo v počastitev 20. obletnice tekstilne stavke Slovenije v Domu JLA in prireditveni prostor, kjer bo v nedeljo, 16. septembra, centralna proslava v počastitev te obletnice. Tovarišica Tomšičeva se je o razstavi zelo pohvalno izrazila.

V počastitev 20. obletnice tekstilne stavke so v tovarni gume »Sava«, obrat II na Gaštelju (kjer je bila pred vojno tekstilna tovarna »Tekstilindus«), odkrili spominsko ploščo. Ploščo je odkril predsednik delavskega sveta Franc Ošan, svečanosti pa sta prisostvovala tudi sekretar okrajnega odbora SZDL Stane Prezelj in predsednik občinskega odbora SZDL Kranj Martin Koštr.

Kitajska trgovinska delegacija v Mariboru

Včeraj se je mudila v Mariboru kitajska trgovinska delegacija pod vodstvom pomočnika ministra za zunanjo trgovino. Člani delegacije so si ogledali HE Mariborski otok, tovarno Metalna in Mariborske tekstilne tovarne.

Delovni ljudje Slovenije!

Fridite jutri v Kranj na proslavo dvajsete obletnice velike tekstilne stavke Slovenije. Na velikem delavskem zborovanju na Rupi pri Kranju bo govoril član Zveznega izvršnega sveta tov. Franc Leskošek - Luka. Z udeležbo na proslavi manifestiramo svojo privrženost revolucionarnim tradicijam delavskega razreda.

Odbor obvešča, da so na temletne vse govornice, da bo zborovanje in ostali program odpadel zaradi otroške paralize.

Pripravljalni odbor za proslavo dvajsete obletnice velike tekstilne stavke Slovenije v Kranju

Kordon je bil hitro pretrgan

še en dokument o tekstilnih stavkah pred dvajsetimi leti v Sloveniji

Ob letošnjih proslavah v spomin 20-letnice stavke tekstilnih delavcev Slovenije smo doslej poročali, kakor so tedanjih dogodkov spominjajo udeleženci in organizatorji stavk. To pot pa objavljamo odlomke iz dnevnika tržiskega tovarnarja E. Glanzmanna. Seveda je tovarnik gledal stavko s povsem drugega stališča kot delavec, vendar pa vidimo, da so bila dejstva močnejša od njegovih želja in tako tudi njegov dnevnik hoče nočes izražati moč in upravičenost takratnega delavskega gibanja.

19. avgusta 1936: Sova (zaupnik Splošne strokovne zveze) je davi pripovedoval Pernušu in Hermelinu Kopač, da bodo 20. VIII. v »Jugoslovski« in »Jugobrunski« pričeli stavkati, ker so skrajšali delovnik in znižali mezo. Tudi on je dobil poziv, naj tudi Tržič stavka, vendar on (Sova) ni za to, ker v Tržiču ni poviška za stavko.

20. avgusta 1936: Horwitz sporoči delavcem resolucije, ki jo nameravajo delavci predati tekstilni industriji:

1. takoj je treba pričeti s pogajanjimi zaradi kolektivne pogodbe;

2. mezo morajo ostati iste kot pred 1. julijem 1936, eventualne razlike je treba doplačati;

3. dokler ne bo sklenjena kolektivna pogodba, je nadurno delo prepovedano.

21. avgusta 1936: Kolone delavcev iz »Jugoslovke« in »Jugobruna« so čez dan ustavile delo v naslednjih tovarnah: E. Sirc, Tekstilindus, Prah, Božič, Predilnica Inteka in Thaler v Škofji Loki, Štara Gameljne, »Beer-Hribernik« Tacein in »Elfer« Ljubljana.

Ob 13-20 uri sporoči Horwitz, da je približno 80 delavcev na kolesih na poti v Tržič. Tudi železniška sporočila, da je v opoldanskem vlakcu cela množica delavcev. V naglici zberemo z

avtomobilski orožništvo iz Sv. Ane, Podbrežja in Tržiča.

Kordon je bil kmalu pretrgan. Sledi napad na tovarno. Ing. Sugg in Pernuš sta pred vrati. — Klic: »Ban je na naši strani. Semrov nas je spremljal do Bekselna in rekli, da lahko tovarno ustavimo, samo napasti ne smemo nikogar in mirno se moramo zadržati.« Približno pet oseb je preplezalo plot in vdrlo v tovarno. — Golmayer govori telefonično s prišlimi delavci in zahteva, da se odstranijo. Očitno mu, da je plačane.

Delavci so hoteli vzeti Ing. Suggu tovarniške ključke. Nekateri delavci so ga hoteli vreči v vodo. Dr. Elberta so očitovali.

V Kranju so bila zaključena pogajanja med delavci in industrialci. Vodil jih je Ing. Gorjanc. Industrija je osvojila vse tri točke resolucije, kakor tudi amnestijo za vse stavkajoče. Delo se je pričelo 24. avgusta.

Zvečer ob osmih je bil sklican sešatek delavstva. Razen tajnikov vseh treh organizacij in Golmayerja ni na sestanku prišel nihče. Delavci stavkajo dalje.

Sova in Zupan zaradi očitkov nista spala doma. Pred ing. Suggom in

dr. Elbertom sta izjavila, da pri nas ni nobenega poviška za stavko.

23. avgusta 1936: Zupan se je ba je odpeljal na Korosko s svojo družino in sorodniki. Sove ni nikjer. Krystufek izjavlja, da mu ni nič znane o kakšni stavki, ki naj bi pri nas izbruhnila.

V Jugoslovski in Tekstilindusu sta bili maši. Zupnik Škerbec je ba je končal svojo pridigo z besedami: »Vas zahteva so popolnoma upravičene in boji blagoslov jih spremlja.«

28. avgusta 1936: Dr. Elbert se je odpeljal v Ljubljano na sejo tekstilcev glede ustanovitve Združenja tekstilnih podjetij. Pernuš je telefoniiral dr. Elbertu, da je v Tržiču izbruhnila stavka. Dr. Elbert je ob pol šestih zvečer prišel v tovarno.

Po kratkih informacijah je dr. Elbert poklical Brenčiča, predsednika stavkovnega odbora. Brenčič je izjavil, da mu o stavki ni nič znanega ter da so ga prišli prevzeti predsedstvo. Pokličemo zaupnike. Sova in Zupan izjavita, da nimata nobenih zahtev in tudi njima ni znano, kako je pravzaprav prišlo do stavke. Vsi štirje (z Brenčičem je prišel tudi Ivan Kranjci) izjavljajo, da ne stavkajo iz simpatije. Po kratkem premoru smo zopet poklicali Brenčiča, da se pogovorimo o vrnitvi ukrepit. Prišlo so: Brenčič, Mici Pavlin, Anica Hočvar in Ernest Lukane. — Pavlinova in Hočvarjeva sta zahtevali, da se Ing. Smolkicu ne dovoli vstopa v tovarno, ker jih je ožemal z barabami.

Ključke od celotne tovarne so delavci obdržali in jih niso hoteli vrniti. Obhodil je dr. Elbert prisostvovali govorci Mici Pavlinove, ki je opozorila delavce, da morajo nastopiti enotno.

27. avgusta 1936: V pisarno sta prišla Mici Pavlinova in Sarabon, če smeta nabrati kurjave za zasilno kuhinjo stavkajočih. Dr. Elbert ju je opozoril na protipravno zasedbo tovarne, kakor tudi, da ne moremo postaviti k drvm straže. Dr. Elbert jih je pomnožno opomnil na protizakonitost njihovega ravnanja. Ob pol devetih se je zbralo pred pisarno kakih 800 delavcev in delavk. Zahtevali so dr. Elberta. Pavlinova in Hočvarjeva sta posneli, da delavci ne morejo v belilnici dokončati dela brez kurjave. Nekateri delavci so bile kakor divje, posebno oba Solarjeva, Greta Sumi, Stefka Kalan, Tončka Venšnik in Poklukar.

Dr. Elbert jih je kar naprej opozarjal na kršitev zakona, dokler ni Marija Solar v imenu vseh zabrusila, da nočejo nič podarjenega. V belilnici bodo dokončali delo, da jim ne bo mogel nihče očitati škode. Zahtevali so odstavitve Pernuša. Na vprašanje Hočvarjeve, ali mora le tovarno za vedno, so delavci z velikim hrupom odgovorili, naj se nikdar več ne vrne.

Medtem je množica pred pisarno zahtevala zasedbo pisarne in telefonov. Klici: Samo slovenski je dovoljeno telefonirati ali pa sploh ne. Tistega, ki bo govoril v tujem jeziku, je treba oklofutati. Množica je zahtevala tudi odstranitev Kalisnika iz tovarne.

Gospod A. Gassner je govoril na Bledu a poslanistvom, ki mu je obljubilo pomoč.

Kranjski industrialci so svoje družine odpeljali iz mesta.

28. avgusta 1936: Položaj v Tržiču nespremenjen.

Na pogajanjih pri banu je Natlačen izrazil bojazan pred prelivanjem krvi, ki ga je treba na vsak način preprečiti. Opozorili so ga, da gre tudi brez prelivanja krvi če voditelje stavke zaprejo, tovarne obklojijo in vanje ne pustijo nikogar več: tudi z živčevjem.

31. avgusta 1936: Dr. Elbert je bil dopoldne v Ljubljani. Dr. Kozma Ahadič je govoril z dr. Koroscem in

ministrom Krekom. Predlagal je aretacijo kolovodov v Tržiču.

Siks Ribič je imel incident z orožniško patruljo. Kričal je: »Živijo Staline!« Bil je obsojen na deset dni zapora.

1. septembra 1936: ... iz Maribora je prispelo poročilo, da so vse mariborske tekstilne tovarne, razen Hutterja in Roda, ustavile v stavko. Tudi tam so delavci zasedli tovarne, pisarne in telefone.

(Na konferenci tovarn, kjer je stavka) ... Dr. Elbert je za energični postopek in za odklonitev pogajanj z obstoječimi organizacijami, posebno ker je ban Natlačen prejšnji teden ustanovil lastno ekstremno klerikalno delavsko organizacijo.

(Na skupščini Združenja tekstilnih podjetij v Ljubljani):

... Hutter, ki je bil zelo razburjen in je imel strah pred stavko, je zahteval, naj takoj določijo mezo, ki jih je treba objaviti v jutranjih časopisih kot obvezno obljubo delavcem. Dr. Elbert je močno protestiral in poudarjal nezakonito zasedbo tovarn, kakor tudi to, da to ni nobena mezna stavka, temveč preiskujna moči organizacij, ki so dočela pod komunističnim vplivom. Drava mora biti hvalečna industrialcem, če se nočejo ukloniti.

2. septembra 1936: ... Popoldne dolg razgovor med Pernušem, dr. Elbertom in Brenčičem, ki potrdi, da stavka ni potrebna. Brenčič se poskuša oprati.

3. septembra 1936: V Mariboru so industrialci izgubili glavo in hočejo še isti dan končati stavko.

Nameravane aretacije v Tržiču so se zavlekli, ker se ban Natlačen ne more odločiti za pismen nalog. Ne bi se rad namrdel komunistični pri delavcih, ki pomenijo zanj veliko število glasov pri bodočih volitvah.

4. septembra 1936: Dr. Ahadič je govoril z dr. Elbertom in mu povedal, da dr. Korosček srčno želi, da bi v Tržiču postavili enotno fronto proti komunizmu.

Okonec tistih

GOSTJE IZ POLJSKE V LJUBLJANI

Znova po poti sodelovanja

na temeljih enakopravnosti in obojestransko koristne izmenjave izkušenj

Ljubljana, 14. sept. — Ze drugi dan je v Sloveniji na obisku delegacija poljske ljudske skupščine pod vodstvom njenega podpredsednika Stanislaw Kluczynski. Delegacija, ki šteje deset poljskih poslancev, med katerimi sta tudi glavni urednik »Tribune luduc« Walenti Tipkow in član znanstvenopolitične komisije skupščine Jozef Olazewski, spremlja na njenem potovanju tudi po Sloveniji poljske veleposlanik Henryk Grochulski, nekaj poljskih novinarjev ter sekretar naše skupščine dr. Miha Potočnik in članica Izvršnega sveta Olga Vrabčič, ki sta goste sprejela že snoči v Postojni.

Gostje so se pripeljali iz Rače, kjer so si ogledali veliki premovalni in se še prav posebno zanimali za njegove sodobne varnostne naprave. V Postojni so si ogledali jamo in potem nadaljevali pot v Ljubljano, kamor so prispeli snoči okrog 21. ure.

Davi so bili v Litostroju. Dobri dve uri so se razgovarjali z vodstvom tovarne ter s člani delavskega sveta in se živahno zanimali za organizacijo tovarne, za vprašanja delavskega upravljanja in njegovega razmerja do republikanskih in zveznih organov, za vprašanja plač, norm in njihovih preseganja, za možnosti višjega kvalificiranja in šolanja delavstva. Bili so še v litostrojski industrijski šoli in nazadnje so se zahvalili z vso prisrčnostjo, da so si tudi v Litostroju nabrali nekaj novih izkušenj. Delavskemu svetu je delegacija izročila v dar albume z zanimivimi posnetki iz poljskih tovarn.

Popoldne je bil sprejem pri podpredsedniku Ljudske skupščine Ferdu Kozaku, nato pa kosilo v Izvršnem svetu, na katerem so se zbrali tudi tovarišica Vida Tomšičeva, Ivan Regent, Boris Zihel, Viktor Arbelj, Tone Fajfar, Ziga Kimovec in drugi. Gostitelj, podpredsednik Ferdo Kozak, je gostom prisrčno nazdravil. V svoji zdravici je med drugim dejal, da je bilo vse, kar se je zgodilo v zadnjih letih, navsezadnje dokaz, da so poti v socializem različne in da mora ta rasti iz

duhovne, materialne strukture posameznih dežel. In zaradi tega predstavljajo tudi izkušnje iz te nedavne minulosti za ves svet novo pridobitev na poti v socializem. Bolezen iz leta 1948 je premagana in danes raste novo prijateljstvo poljskega in naših narodov na temelju enakopravnosti in izmenjave izkušenj, ki so koristne za obe strani. Ferdo Kozak je govoril tudi o trpljenju poljskega naroda v zgodovini, ki ga je slovensko ljudstvo vselej spremljalo z razumevanjem in simpatijami, o velikem poljskem prispevku v kulturno zakladnico sveta, in je nazadnje zaželel gostom dobre vtise z njihove poti, tako da bi poljskemu ljudstvu lahko posredovali naše izraze prijateljstva in sodelovanja, pa da bi se srečno začeli stiki in medsebojno spoznavanje plodno nadaljevali.

Predsednik poljske skupščine Kluczynski se je zahvalil in je

Kluczynski je potem govoril o zgodovinski podobnosti razvoja na Poljskem in na Slovenskem, o podobnih problemih v zvezi s Cerkvijo in o vplivih na kulturni razvoj obeh narodov, na področju industrije. Prav zaradi tega je izmenjavanje izkušenj, ki se je sedaj srečno začelo, toliko večjega pomena za oba naroda.

Podpredsedniku Ferdu Kozaku je potem izročil dragoceno vazo iz poljskega kristalnega stekla.

Popoldne so si gostje ogledali Muzej narodne osvoboditve.

Poljski gostje so si ogledali ves muzej in tudi rekonstruirane partizanske tiskarne. Potem so bili v Otroški kliniki, kjer jim je docent dr. Mario Avčin razkazal kliniko. Njena ureditev in vloga v skrbstvu naših otrok sta napravili na goste močan vtis. Zvečer so se delegati in večja skupina naših ljudskih poslancev zbrali v Klubu poslancev SZDL. Razgovor je vodil organizacijski

Poljski ljudski poslanec, ki so prišli na obisk tudi v Slovenijo, so si večer popoldne v Ljubljani ogledali tudi Muzej narodne osvoboditve in rekonstruirane partizanske tiskarne.

dejal, da je poljski narod vselej s simpatijami gledal na borbe jugoslovanskih narodov in da so Poljaki od srca veselili, da so se sedaj spet izrazvale skrivljene poti v razvoju po letu 1948. 27-milijonsko poljsko ljudstvo teh krivih poti ni nikoli popolnoma razumelo ne doudelo, zakaj so se pravzaprav razšle. Zato je hkrati s svojim vodstvom toliko bolj veselo, da smo se znova znašli na poti sodelovanja. Oboji se trudimo, kako bi najbolje zgradili socializem, oboji zdaj drug drugega poslušamo in se drug od drugega učimo.

sekreter Socialistične zveze Ziga Kimovec. Potekel je v prisrčnem razpoloženju.

Jutri krenejo poljski gostje na Gorenjsko.

Naši poslanci v Bratislavi

Za dobrodošlico se je zahvalil tovariš Miha Marinko

Bratislava, 14. sept. (Tanjug). Delegacija Zvezne ljudske skupščine je nočjo prispela v Bratislavo. Prisrčnemu sprejemu jugoslovanskih poslancev je poleg predstavnikov političnega in družbenega življenja Slovaške prisostvoval tudi predsednik Sveta poverjenikov Rudolf Strehaj.

»Obisk delegacije Zvezne ljudske skupščine Jugoslavije — je dejal podpredsednik slovaškega narodnega sveta František Deneš, ko je pozdravil predstavnike jugoslovanske skupščine — je za nas radosten in pomemben dogodek, ki bo mnogo prispeval k poglobitvi prijateljstva in tovarištva med našimi narodi. Veseli nas, da vam lahko pokažemo naše uspehe v minulih 11 letih. Videli boste industrializirano Slovaško, kjer raste nov delavski razred. S ponosom vam bomo pokazali uspehe poizrtvalnega in poštenega dela našega ljudstva, ki se veseli ne le svojih uspehov, temveč tudi uspehov svojih prijateljev, uspehov, ki jih je dosegla Jugoslavija pri izgradnji socializma pod vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije. Naš in češki narod vsi bosta povsod sprejela odprtih rok in z ljubeznijo, kakor svoje brate, s katerimi imata isti cilj: ostvaritev velikih idej Marxa in Lenina,«

je končal podpredsednik Deneš.

Na pozdrav je odgovoril vodja jugoslovanske parlamentarne delegacije Miha Marinko, ki se je zahvalil za prisrčen sprejem ter izrazil zadovoljstvo zaradi razumevanja borbe jugoslovanskih narodov za neodvisnost in njihovega vztrajnega prizadevanja za izgradnjo socializma. »Naša pot je bila težka,« je poudaril Miha Marinko, »in zato smo zadovoljni, da so temni dnevi za nami in da je tudi pri vas znana resnica, da pri nas gradimo socializem pod vodstvom Zveze komunistov Jugoslavije. Lahko ponovim,« je nadaljeval tovariš Marinko, »da je naša misija v nadaljnjem poglobljanju in razvijanju medsebojnih odnosov, kar je zlasti potrebno po letih prekinitev. Naša naloga je, spoznati vaše razmere, da bomo tudi na vaših izkustvih preverili svojo dejavnost in se po potrebi učili drug od drugega.«

Jugoslovansko parlamentarno delegacijo bosta jutri sprejela predsednik slovaškega narodnega sveta Karel Kubač in predsednik sveta poverjenikov Rudolf Strehaj.

Pred prihodom v Bratislavo so se naši poslanci mudili v Trenčinskih toplicah, kjer jih je prebivalstvo prisrčno sprejelo.

DRUGI DAN OBISKA PREDSEDNIKA INDONEZIJSKE REPUBLIKE

DRŽAVNIŠKE IZMENJAVE MISLI

o mednarodnem položaju in medsebojnih stikih

Beograd, 14. sept. Včeraj dopoldne so se v Belem dvoru začeli indonezijsko-jugoslovanski državniški razgovori. Uradno poročilo o tem pravi, da zastopajo Indonezijo na njih predsednik Sukarno, zunanji minister Abdulgani, veleposlanik v Beogradu Sudarsono, šef kabineta predsednika republike dr. Pringodidjo in načelnik tiskovnega oddelka zunanjega ministrstva Kusomovidagdo, našo deželo pa razen predsednika Tita podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj, državni podsekretar za zunanje zadeve Srdjan Vilfan in generalni sekretar predsednika republike dr. Jože Vilfan. V prisrčnem in prijateljskem vzdušju je prišlo do izmenjave misli o mednarodnem položaju in jugoslovansko-indonezijskih odnosih.

Dopoldne so predsednika dr. Ahmeda Sukarno na beograjski univerzi promovirali za častnega doktorja pravnih ved. Diplomom mu je izročil rektor univerze dr. Ilija Djurišić. Med navzočimi so bili podpredsednik Zveznega izvršnega sveta Edvard Kardelj in Svetozar Vukmanović, predsednik Ljudske skupščine Srbije Petar Stambolić in mnogi drugi predstavniki političnega in kulturnega življenja. Po govoru dr. Djurišića in prodekana pravne fakultete dr. Žujevića, ki je utemeljil promocijo, se je dr. Sukarno toplo zahvalil za častno diplomu. Pred univerzitetnim poslopijem so tisoči Beograđanov predsednika Indonezije toplo pozdravili.

Opoldne je predsednik republike Tito pridelil predsedniku Sukarnu slovesno kosilo, na katerem je bilo okrog sto povabljenih. Med kosilom, ki je minilo v zelo prisrčnem vzdušju, sta predsednik Tito in predsednik Sukarno izmenjala zdravici. Predsednik Tito je v svoji zdravici med drugim poudaril: »Z zadovoljstvom ugotavljam, da se razvijajo odnosi med našima državama v znamenju duha razumevanja in obojestranske želje po razširitvi in utrditvi medsebojnih stikov ter sodelovanja na političnem, gospodarskem, kulturnem in drugih področjih.« Potem je poudaril, da je razvoj dogodkov v zadnjem času pokazal, da je možno mir in splošni napredek zagotoviti samo s politiko aktiv-

Predsednik Sukarno pa je v svoji zdravici poudaril, da smo delni boriti se za čimprejšnjo odpravo kolonializma in je omenil kot najbolj pereče probleme Suez, Alžir in Zahodni Iran. Ob koncu je naglasil pomen bandunske konference 29 držav in izrazil obžalovanje, da bo njegovo bivanje v Jugoslaviji kratko.

Popoldne se je dr. Sukarno nekaj časa sprehajal po mestu, nato pa si je v spremstvu člana Zveznega izvršnega sveta Franca Le-

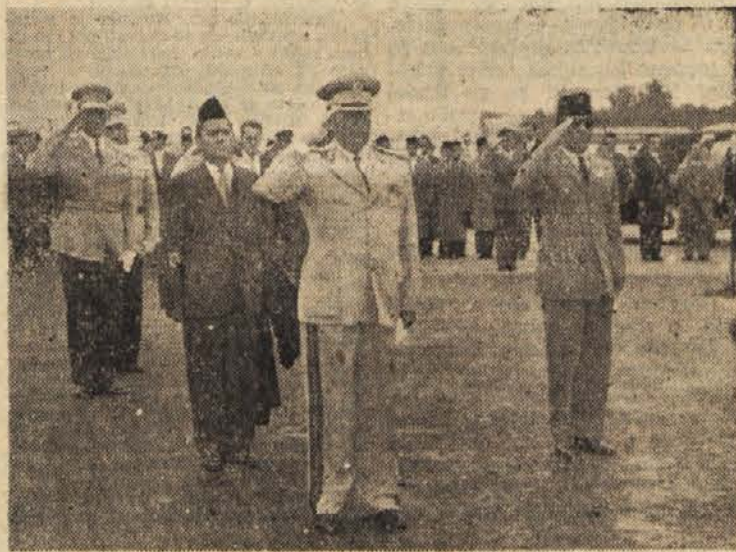

Predsednik Indonezije dr. Ahmed Sukarno v gosteh pri našem predsedniku republike: predsednik Tito nazdravlja visokemu gostu

ne in miroljubne koeksistence, in je izrazil zaskrbljenost spriču dočlenega oživljanja zastarelega načina rožljanja z orožjem v obravnavanju posameznih odprtih vprašanj. Predsednik Tito se je zavzel za pogajanja o mednarodnih problemih in za organizirano mednarodno pomoč prek OZN v razvoju gospodarsko nezadostno razvitih dežel in področij.

skoška ogledal tovarno motorjev v Rakovici. Delavci so v vseh tovarniških oddelkih, katere je obiskal, prisrčno sprejeli visokega gosta.

Sinoči je predsednik republike Tito skupaj s soprogo predsedniku indonezijske republike pridelil v Belem dvoru slavnostni sprejem. Na sprejemu je bilo okoli 800 gostov.

Ob prihodu državniške delegacije Indonezije v Beograd. Predsednik dr. Ahmed Sukarno (desno) in predsednik Tito na zemunskem letališču ob zvokih indonezijske in naše himne

Z VSEH STRANI SVETA

CIPER

ATENTATI IN SPOPADI

Nikosia, 14. sept. (Reuter) V britanski vojaški bolnišnici, ki je grade v vojaškem taborišču pri Dekeliji, so našli več neeksplozivnih bomb. Pred tem sta dve bombi eksplodirali.

Med spopadom z uporniki v vasi Trakom severno od Famaguste je bil en civilist ubit, štirje uporniki in angleški vojak po ranjeni.

Seдем ciprskih je pobegnilo večer iz taborišča, zahodno od Nikosije, kjer so bili zaprti. Severno od Pafosa sta bili vrženi dve bombi na britanske ka-

mlone. Britanske enote so nemudoma obkobile to področje in aretirale dvajset ljudi.

EGIPT

POOBLASTILA

ZA MOBILIZACIJO

Kairo, 14. sept. (AFP) Tu je bil objavljen nov zakon, s katerim je minister za vojsko pooblaščen, da lahko mobilizira katerekoli funkcionalno ali nameščenca javnih služb ali ljudi, zaposlene v privatnih podjetjih, za službo v egiptovski vojski, tovarnih orožja ali letal. Zakon velja za ljudi, stare od 25 do 35 let.

INDIJA

POSOJILLO EGIPTU

New Delhi, 14. sept. (AP) Indijska vlada je odobrila Egiptu 70 milijonov dolarjev posojila. Posojilo je namenjeno neoviranemu razvoju trgovinskih odnosov med obema deželama po blokiranju egiptovskih štirilinijskih rezerv.

AVSTRIJA

POPLAVE V ZAHODNIH KRAJIH

Dunaj, 14. sept. (Reuter) V nekaterih delih Avstrije je prišlo v zadnjih dneh do poplav. Zlasti so prizadeti posamezni kraji na Tirolskem. V Innsbrucku je več ulic pod vodo, medtem ko je pri Salzburgu zaradi poplav železniški promet otežčen.

Trst dobi podžupana iz vrst socialdemokratov

Trst, 14. sept. — Rimsko vodstvo Krščanske demokracije je sinoči odločilo, da je treba mesto tržaškega podžupana dati socialdemokratskemu odborniku. Vodstvo tržaških socialdemokratov je v tej zvezi izdalo poročilo, v katerem sprejema na znanje rimsko odločitev, ki jamči, da bo uresničen program široke socialne usmeritve ter da bodo v delo občinske uprave pritegnili tudi opozicijo. Podžupana bo imenoval župan na seji občinskega odbora, ki bo prihodnji torek.

BELEZKE IZ DALJNE PRIJATELJSKE DEZELE

Poglavitne skrbi in prvi uspehi mlade in neodvisne Indonezijske republike

(Nadaljevanje in konec)

Na ulicah Djakarta vidim mnogo ljudi brez pravega poklica, brez dela. Mnogo jih je, ki se ukvarjajo s prodajo drobnarij, ki jih redko kdo kupi, se več pa je tistih, ki sploh nič ne delajo. To so zunanja znamenja tiste latentne brezposelnosti, ki je tako značilna za vse azijske dežele.

Indonezijski voditelji odkrito in smelo govorijo o tej stvari. Pravijo, da je eden njihovih najhujših problemov. Brezposelnosti je zlasti veliko na javi, kjer je gostota prebivalstva zelo velika. Na javi živi 60 milijonov ljudi, po 1900 na vsako kvadratno miljo. Spriču zelo velikega letnega prirastka prebivalstva je stanje še bolj žalostno.

Načrti na vasi

Kakor Indija ima tudi Indonezija obsežen načrt za razvoj vasi. Ustanovili so že nekaj velikih vzornih kmetijskih postaj, katerih naloga je pokazati pametno sodobno obdelovanje zemlje. Ti načrti naj bi tudi omogočili mobilizacijo kmetov, da bi gradili tiste gospodarske objekte na vasi, ki jih morejo zgraditi z lastnimi močmi in z določenimi podporo države.

Vse, kar smo doslej storili, pravijo indonezijski voditelji, je še malo, kajti

problem brezposelnosti je zelo težaven. Ne smemo pozabiti, da je bila vojna v Indoneziji dokončno zaključena šele 1949 in da je povzročila gospodarstvu ogromno škodo. Požganih je bilo mnogo plantaž, razdejanih mnogo tovarn, železniških prog, mostov. To je brezposelnost še bolj zaostrojlo.

Nekaj velikih uspehov

Indonezija je že zgradila nekaj pomembnih tovarn. Zlasti je treba omeniti nekatere tovarne za predelavo sladkorja in riža. To je bilo nujno potrebno, da bi dežela dosegla predvotno proizvodnjo sladkorja in riža.

Ni posebno znano, da je Indonezija zgradila tudi tovarno avtomobilov. Ta še ni docela dograjena. Za zdaj sestavlja kamione in avtomobile iz uvoženih delov.

Pomembne uspehe so dosegli tudi v prometu. Spriču številnih tokov je najvažnejše prometno sredstvo letalo. Indonezija upa, da bo imela kmalu tudi svoje plove, (za zdaj pilotirajo letala iz Nizozemci.)

Se zlasti velike težave imajo v pomorskem prometu. Indonezija ob proklamirani neodvisnosti ni dobila niti ene trgovske ladje. Pomorski promet opravljajo pretežno majhne ribiške ladje. Zato je dežela še vedno od-

visna od tujih družb, ki zaračunavajo zelo visoke tarife.

Lahko rečemo, da je Indonezija že položila temelje svoje trgovske moči. Vzporedno z nakupom ljudi na tujem šola Indonezija tudi svoje kadre pomorščakov. Na tem področju je Jugoslavija Indoneziji praktično pomagala. V okviru tehnične pomoči OZN je odšlo v Indonezijo nekaj naših izkušenih pomorščakov, s katerimi so v tej deželi, kot kažejo izjave funkcionarjev, zadovoljni.

Težka dediščina minulosti

V razgovoru z voditelji dveh največjih indonezijskih strank, nacionalistične PNI in muslimanske stranke Mašumi smo dobili vtis, da med njima ni bistvenih razlik, kar zadeva glavne naloge dežele. Oboji poudarjajo, da je treba predvsem spremeniti sedanje kolonialno gospodarstvo v nacionalno, to se pravi, da se mora indonezija postaviti na lastne noge da ne bi bila več samo proizvajalec surovin.

Razlike pa so v praktični politiki, posebno se glede na plantaže, nacionalizacijo industrije, agrarno reformo in sodelovanje tujega kapitala v gospodarstvu dežele.

Glavne razlike med nacionalistično stranko in Mašumijem se nanašajo na

notranje družbeno izgradnjo. Te razlike prihajajo zlasti močno do izraza v stališču do Komunistične partije Indonezije. Nacionalistična stranka je za sodelovanje s komunisti, medtem ko je Mašumi proti. To in taka vprašanja so v političnem življenju Indonezije pogosto povzročila politične spore.

Složna zunanja politika

Mnogi tuji opazovalci so sklepali, da se glavni boj na zunanje-političnem torišču bje med proameriško in prosovetsko orijentacijo.

Gotovo je, da so bile v Indoneziji na delu in da so se vedno določene politične sile, ki sodijo, da bi se morala dežela tesno povezati bodisi z eno bodisi z drugo velesilo. Vendar smo se ob obisku v Indoneziji prepričali, da so sile, ki podpirajo blokovsko usmerjenost, zdaj neznatne.

Razvoj dogodkov, posebno se po bandunški konferenci, je pokazal, da je Indonezija tudi v zunanji politiki do končne nala svojo pot. Po bandunški konferenci so se predstavniki vseh glavnih indonezijskih političnih strank izrekli za sklepe Bandunga in poudarili, da je indonezijska delegacija tola mačila na konferenci stališča vseh glavnih političnih sil dežele.

Soglasje glavnih političnih strank na zunanje-političnem torišču pa ne velja samo za takšne neposredne politične Indonezije, kot so zahteva po zahodnem Iranu, odpoved sporazumov z Nizozemsko, opustitev plačevanja dolgov Nizozemski, zahteva po reparacijah, ki jih mora plačati Japonska. To soglasje se kaže tudi glede na splošno smer indonezijske zunanje politike, in to daje zunanje-političnim potezam Indonezije veliko moč in tehtnost.

J. Smole

IZVOZ CELJSKE EMAJLIRANE POSODE

Pred vojno je bil dosežen »rekord« 537 ton, lani se je izvoz povzpел že na 1088 ton, letos pa bo, kot kaže, za gotovo izpolnjen izvozni plan v višini 1190 ton

Razstava izvoznih proizvodov, ki bo konec septembra na Gosposodskem razstavišču v Ljubljani, bo hkrati pomemben jubilej izvoza celjske emajlirane posode. Poteklo bo že 44. leto, odkar so bile prve pošiljke teh proizvodov z znakom »Dva leva« odpremljene v inozemstvo. Z ozirom na tradicijo tega izvoza, njegovo stalnost, naraščajoč obseg in tudi rentabilnost moremo trditi, da mu pripada važno mesto v zunanji trgovini Slovenije in tudi celotne Jugoslavije. Zato ne bo odveč, da se ob tej priliki ozremo na njegov doseženi razvoj in da pogledamo, kako kaže v prihodnosti.

Prvim izvoznim pošiljkam emajlirane posode v l. 1912 so sledile nadaljnje, številnejše in večje vse do danes, razen v letih obeh svetovnih vojn, ki so izvoz popolnoma ustavile. Z ozirom na zemljepisni položaj se je izvoz najprej razvijal v smeri evropskega jugovzhoda in se postopoma razširjal na tržišča Sredozemlja. Obseg izvoza se določale konjunkturne prilike na domačem trgu in zunanjih tržiščih. Največji izvoz pred zadnjo vojno je bil dosežen v l. 1937 in sicer 537 ton.

Vrednost doslej izvoženih izdelkov dosega že 1888 milijonov

V težkih pogojih gospodarske obnove po osvoboditvi tudi obnova izvoza emajlirane posode ni bila lahka. Začela se je v l. 1947, ko je emajlirna izvozlila 197 ton posode. Tedaj je bilo treba premagovati na prvi pogled nepremostljive ovire, ki so se pojavljale zlasti v pomanjkanju kvalitativnih surovin.

S postopno obnovo izvoza na tradicionalna tržišča, z osvajanjem novih tržišč in proizvodov za izvoz in s postavitvijo solidne komercialne organizacije je tovarna v naslednjih letih vse bolj povečevala izvoz in l. 1955 dosegla že 1088 ton, kar predstavlja 203 % predvojnega rekordnega izvoza tovarne. V tekočem letu pa je tovarna planirala izvoz v količini 1190 ton, ki bo po doslej doseženih rezultatih za gotovo izpolnjen. Skupno je celjska emajlirna po osvoboditvi izvozila 5916 ton posode in drugih proizvodov in s tem našemu gospodarstvu ustvarila 1.887.930.230 deviznih dinarjev (1 dolar je 300 dinarjev).

Doseženi uspehi so v veliki meri posledica dobre kvalitete proizvodov in solidne komercialne izvršitve poslovanja s tržišči. Dobro vsestransko sodelovanje je ustvarjeno in se uvršča s občasnimi obiski na tržiščih in s prihodom zastopnikov v tovarno. Zastopstva obstajajo in delujejo na naslednjih

tržiščih: V Grčiji, Turčiji, Cipru, Libanonu, Siriji, Transjordaniji, Iranu, Iraku, Kuvajtu, Bahrajnu, Saudski Arabiji, Etiopiji, Sudanu, Egiptu, Libiji, Malti, Tunisu, Alžiru, Maroku, Belg. Kongu, Južnoafriški Uniji, Paragvaju, Venezueli, Holandski in Angliji. Razen na omenjena tržišča gre izvoženo blago občasno tudi drugam.

Rentabilnost izvoza emajlirane posode je neizpodbitna in jo potrjuje kalkulacija, ki kaže, da se za navadno emajlirano posodo dosegla dvojna, za dekorirano posodo pa še višja devizna vrednost v primerjavi z deviznimi izdatki za ves potreben izdelavni material. Višek ustvarjenih deviz je plačilo za vloženo delo, za pogonske stroške in odpis tovarniških zgradb, naprav in strojev, preostaja pa še čisti dobiček v devizah.

Izkušnje in proučevanje obstoječih pogojev kažejo, da se tovarna z doseženim izvozom emajlirane posode v zadnjih treh letih približuje njegovi stabilizaciji, ker so v glavnem zajeta vsa geografsko povoljnija tržišča za rentabilen izvoz in ker obstoječe proizvodne zmogljivosti spričo domačih potreb ne bi dopuščale

nadaljnega znatnejšega povečanja. Tudi inozemska konkurenca je vse agresivnejša, ker ji preči nezaposlenost. Potrebna bo vztrajna borba za ohranitev ustvarjenih pozicij, ki mora najti odzra v kvaliteti in zniževanju lastne proizvodne cene. Povečanje skupnega izvoza celjske emajlirne pa je možno s postopnim povečanjem izvoza ostalih njenih proizvodov. Tej nalogi se posveča mnogi pažnje in so že doseženi prvi zadovoljujoči uspehi pri izvozu pocinkane posode, aluminij-skih brzokuhalnikov in drugih proizvodov. Kolektiv pričakuje, da bo tudi bližnja razstava v Ljubljani pripomogla k nadaljnjim uspehom v njegovi dejavnosti.

Zakaj izvažamo emajlirano posodo, čeprav je doma večkrat primanjkuje?

Na koncu še kratak odgovor na vprašanje, zakaj se emajlirana posoda izvažja, ko pa domači potrošniki večkrat ne more zadovoljiti svojih potreb v tem artiklu. Občasno pomanjkanje posode na domačem trgu je v glavnem posledica manjše proizvodnje v skladu s potrebami tistih surovin, predvsem pločevine, ki jih

še moramo uvažati. Kolektiv posveča največjo pažnjo izvozu svoje renomirane posode, ker z izvozom niti četrtine svoje proizvodnje ustvarja potrebne devize za ves svoj izvoz in pomaga še razvoju ostalega gospodarstva. V splošni borbi za povečanje izvoza bi bilo nespametno opustiti izvoz na zunanjih tržiščih že dobro uvedenih in izvozno rentabilnih proizvodov. Torej bi bila brez izvoza proizvodnja za domači trg najbrž še manjša. Razen tega spada celjska emajlirna med največje v Evropi in je boj z inozemsko konkurenco na zunanjih tržiščih podjetju gotovo pripomogel h kvalitetnejši in cenejši proizvodnji tudi v korist domačega potrošnika.

ZAPISKI S SEJE SVETA ZA BLAGOVNI PROMET

Kurivo — ozimnica — non-stop trgovine

Svet za blagovni promet občine Maribor Center je ta teden razpravljal med drugim tudi o preskrbi mesta s kurivom in ozimnico ter o ustanovitvi non-stop trgovin.

USTANOVE NERACIONALNO TROŠIJO KURIVO

Kuriva bo letos dovolj, je zagotavljal direktor podjetja »Kurivo«. Povabili so ga na sejo, da bi poročal o letošnji prodaji in nabavi drv ter premoga. Povpraševanje je mnogo večje po premogu. Potrošnja drv se pa iz leta v leto manjša.

V razpravi so člani sveta opozorili na to, da v ustanovah neracionalno kurijo. Za kurivo trošijo mnogo več družbenih sredstev, kot je to potrebno. Predlagali so, naj bi uvedli normirano potrošnjo kuriva za vsako ustanovo posebej. Vodstvom »Kurivo« bodo svetovali, naj razmislijo o prihranku tudi v teh postavkah proračuna, predvsem pa pregledajo, če ljudje, ki skrbijo za zagrevanje prostorov, smotno uporabljajo kurivo.

Z OZIMNICO NE BO TEŽAV

Na mariborskem trgu je ponudba poljskih in povrtninskih

pridelkov znatno večja od lanskega leta. Podjetja, ki naj bi preskrbeli večje količine pridelkov, letos niso bistveno napredovala. »Povrtnica« še ni pričela nakupovati, ker nima skladišč, medtem ko »Orač« že dovažja nekatero pridelke. »Orač« ima letos nekaj več vozil in skladišč. Nabavili so tudi nove stroje za rezanje želja in repe in tudi več kadi. Letos bo torej dovolj drobnega rezanega in dobrega kislega zelja. Vsaj tako obljublja. Težava da bodo le s čebulo, ki jo je treba čimprej nabaviti. Precej gnilje in draga je. Poskrbeli so tudi za večje količine krompirja in jabolok. Ker bi pa kljub večji kapaciteti skladišč ne mogli oskrbeti mesta z zadostnimi količinami jabolok in krompirja, bo Svet svetoval sindikatom, naj organizirajo za oboje, lahko tudi preko »Orača«, skupno nabavo za vse člane svojih kolektivov. Pričakovati je, da bodo kmetje sami in tudi kmetijska gospodar-

vost na pesi. V okolici Radgone in v Kapeli so imeli tudi točo. V tem času je padlo v okolici Maribora 107 mm dežja, kar je verjetno nad povprečjem iz prejšnjih let.

Otava in druga detelja sta pravčasno pokošeni. Na zgodaj pokošenih travnikih je tudi otava dala dober pridelek.

Krompir obeta povsod dober pridelek, le na Dolenjskem so domače sorte slabe. Prav dobro kažejo tudi krompir, fižol, pesa in buče.

Priprava zemlje za jesensko setev bo zakasnela zaradi zapoznele žetve. Tudi obdelovanje od ploč zbite zemlje je težavno. Posebno po koruzi bo letos setev pšenice pozna.

Kmetijski inštitut Slovenije

PRED OBČNIMI ZBORI SVOBOD IN PROSVETNIH DRUŠTEV

Kulturna dejavnost v mariborskem okraju

Na področju mariborskega okraja je kulturno-prosvetno življenje ne le pestro, ampak tudi močno razgibano. Kulturna dejavnost ni zamirila niti v poletnih mesecih, ko naše kulturne ustanove v mestih počivajo. Vstale so se igre na prostem, koncerti, gostovanja in izleti. V tem času pa so se začele pripraviti na obne zbornice Svobod in drugih prosvetnih društev, ki bodo letos že od 15. septembra do 15. oktobra.

Da bi analizirali svoje dosedanje delo in temeljito pomagali pri pripravi na obne zbornice svojih društev, je imel Okrajni svet Svobod in prosvetnih društev Maribora te dni sejo, ki so ji razen odbornikov prisostvovali še nekateri prosvetni delavci.

Predsednik tov. Kocipec je v začetku ugotovil, da so vsi pri okrajnem svetu v veliki meri opravili svoje delo in uresničili letne načrte. Prav tako pa so tudi društva napredovala. To leto je bilo posvečeno tudi posebnemu pomoči našim koruškim, krajem bivšega slovenskega okraja, s katerim smo imeli doslej slabo povezavo. Okrajni svet je želel nadaljevati tradicijo koruških festivalov, vendar so se predstavniki koruških društev razšli za kulturni teden, ki bo v vseh koruških občinah in bo zajel najširši krog ljudi.

Izobraževalnemu delu je bila v teku leta posvečena največja skrb. Vendar tu ni bilo moč uresničiti vseh načrtov in težav. Opravljene pa so vse priprave, da bo izobraževanje v novi sezoni boljše. Kroz predavateljev v Mariboru je precej širok. Težnja pa je, da bi se občine kar najbolj postavile na lastne noge. V ta namen bodo pripravili posebni seminarji za predavatelje iz okoljskih občin. Centralno ljudsko univerzo pa bo prevzelo društvo »Jože Hermonko«.

Ljudske knjižnice so kljub vestnemu delu posameznih knjižničarjev

to leto ponekod v precejšnji zagati, ker nimajo potrebnih finančnih sredstev.

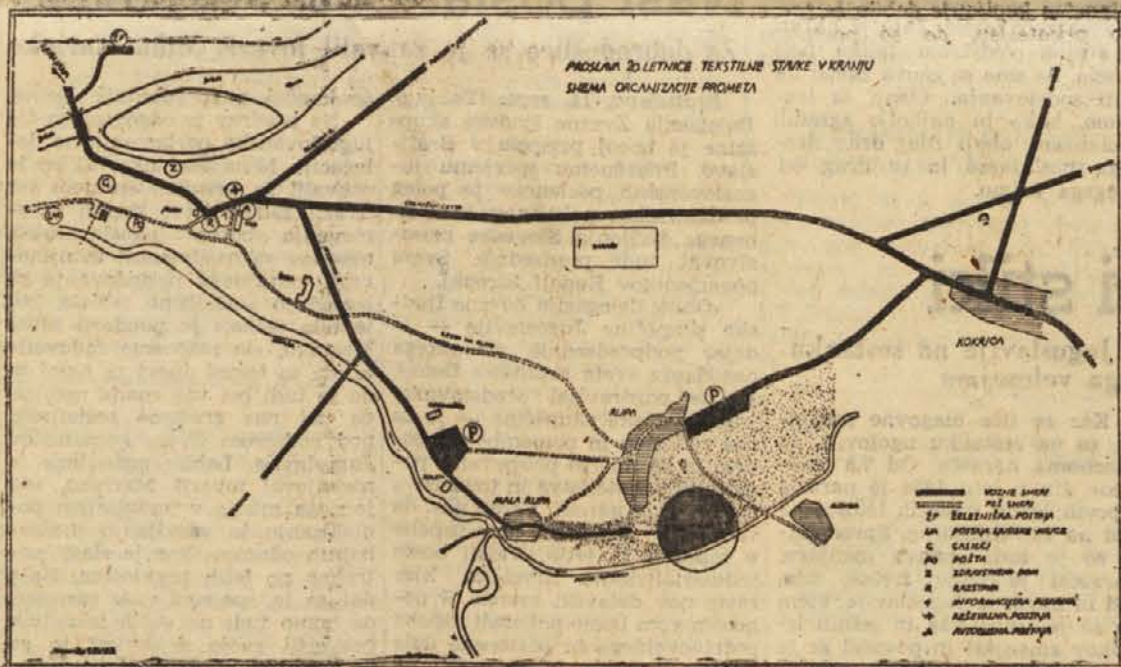
Dramski svet je posvetil največjo skrb izobražbi igralcev in režiserjev. Dobro je uspel režiserški tečaj, dramska šola pa ima že tako lepo tradicijo.

Tudi lutkarstvo lepo napreduje. Priročnik »Lutkar« je postal priljubljen pripomoček odraslih. Za dramsko in lutkovno dejavnost pa bo lep pripomoček tudi seznam iger, ki ga pripravljajo dramski svetovi.

Glasbeni svet se zavzema za zborovsko šolo, za sedaj pa bo organiziral posvetovanje zborovskih in krajskih tečajev. Zbiral bo tudi notno gradivo, da bodo pevalci imeli širok izbor zborovskih skladb.

Jezikovni tečaji so postali v Mariboru že prav množični. Le pre malo je še zanimanja za tečaje slovenskega jezika. In prav te tečaje, kakor tudi druge nameravajo prenesti tudi na občine.

J.K.K.

V nedeljo pričakujejo v Kranju okoli 40.000 gostov iz vse Slovenije, ki bodo prišli na veliko zborovanje ob priliki praznovanja 20-letnice velike tekstilne stavke v Sloveniji. — Naša slika kaže shemo ureditve prometa za pešce in vozila proti prostoru, kjer bo zborovanje

OB IZIDU NOVEGA TEDNIKA

»Jugoslovanski poslovni kurir« naj bi nudil orientacijo na domačem in tujem tržišču

Poslovno življenje, zlasti pa poslovna praksa pod pogoji našega hitrega gospodarskega razvoja vedno bolj poudarjata potrebo, da so gospodarske organizacije čedalje bolj pozorne na ostvarjanje, širjenje in krepitev poslovnih zvez na domačem in tujem tržišču. Za čimbolj ekonomično in čimbolj rentabilno poslovanje kateregakoli podjetja pa je zlasti važno in nujno stalno spremljanje tržnih sprememb, kajti le kdor pravilno proučuje, analizira in raziskuje gibanje ponudbe in povpraševanja na domačem in tujem trgu, lahko pride do dragocenih ugotovitev, ki mu bodo pomagale pravilno usmerjati gospodarsko dejavnost zaupnega ml. podjetja. Razumljivo je, da to proučevanje in zasledovanje tržnih razmer nikakor ni lahko in preprosto.

Da bi se olajšalo to delo gospodarskim krogom, zlasti pa komercialni in konjunkturni službi naših gospodarskih organizacij, ustanov in uradov, je začel izhajati nov tedenik »Jugoslovanski poslovni kurir«. Njegova naloga je, da vsestransko informira gospodarske kroge, zlasti pa komercialne kadre, medtem ko drugi gospodarski listi predvsem inštruirajo le-te, zlasti pa računovodske kadre.

»Jugoslovanski poslovni kurir« želi kot centralni organ našega gospodarstva predvsem registrirati poslovno-konjunkturne, ekonomsko-politične in komercialne vesti, objave in oglase, torej dati čimprejnejše informacije o ponudbi in povpraševanju na domačem in tujem tržišču.

Zaradi svoje programske vsebine in organizacijske zamisli poslovnega sodelovanja ter povezovanja s neposrednimi pro-

izvajalci in gospodarstveniki in s strokovnimi organizacijami proizvajalcev ter drugimi ustanovami doma in v tujini je upati, da bo »Jugoslovanski poslovni kurir« sčasoma res postal v pravem smislu besede kompas našega gospodarskega razvoja.

PISMO IZ SARAJEVA

P.o. poletnem odmoru

Strahu, ki je prevzel mnoga naša mesta spriču večjega števila obolenj za otroško paralizo, v glavnem mestu Bosne in Hercegovine ni bilo čutiti. Morda zato trgovina in vsa služba preskrbe mesta nista čutili potrebe, da bi posvetili pozornost higienskim razmeram in večji snagi. Vtem ko na primer v Beogradu zadnje čase posvetili sanitarnim razmeram v trgovinah, restavracijah, mlekarnah, pekarnah itd. veliko pozornost, je ostalo v Sarajevu vse pri starem.

Kruh gre še zmerom skoz več rok, preden pride do potrošnika. Razvažajo ga samo v dveh kamionih in z vozovi na konjsko vprego. Peka kruha se vsa po vojna leta v primerjavi s predvojno ni bistveno spremenila. Mesto ima 12 pekarn socialističnega sektorja z zmogljivostjo 35 tisoč kilogramov kruha dnevno. Sanitarne razmere so v privatnih pekarnah čisto pomanjkljive.

Doslej ni bilo moč zapreti mnogih jamačnih in nehigieničnih pekarn, ker bi ostalo mesto brez zadostne količine kruha in peciva. Kmalu pa bo dograjena nova pekarna z zmogljivostjo 24.300 kg v treh izmenah. Brž ko bo začela obratovati, bo sanitarna in-

špekcijska predlagala, naj bi zaprli še nekaj zastarelih privatnih pekarn. To pa ne opravičuje zanemarjanja preskrbe prebivalcev ne s kruhom, marveč tudi z mnogimi drugimi živili, ki se, kot rečeno, po vojni ni bistveno zboljšala.

Ze več let pripravljajo v Sarajevu generalni urbanistični načrt. To pa ni glavno vprašanje, s katerim si belijo glave ne le urbanisti, marveč tudi urbanistični svet mestnega sveta in občine. Z reorganizacijo oblasti so namreč urbanistično službo razdelili po občinah, pri mestnem svetu pa pustili urbanistični oddelek, ki naj bi zagotavljal v tem oziru enotnost mesta. Praksa kaže, da nastanejo pri izdajanju dovoljenj in kontroli gradbenih del, zlasti kadar gre za stavbišča, nepotrebnje ovire in da se ves postopek zavleče, namesto da bi ga pospešili.

Spriču pomanjkanja stanovanj so lani pristojne oblasti sklenile, da bodo začele graditi podstrešne stanovanjske. Graditi so jih začele na hitro roko in brez zadostnih priprav. Mesto je res dobilo kakih 150 civilnih stanovanj, toda urbanisti imajo zdaj celo

vrsto pripomb k takšnemu načinu graditve. Pokazalo se je, da podstrešna stanovanja čisto pokvarijo lice ulice ali hiše, in sicer samo zato, ker investitorji niso upoštevali pripomb in predlogov urbanistov. Kontrola nad zidanjem pa je bila zelo pomanjkljiva. Nastal je nekakšen paradiž. Pravilo, da ni dovolj ljudi, ki bi kontrolirali graditve, na drugi strani pa gre en akt skozi 113 rok, preden dobi investitor gradbeno dovoljenje.

Zdaj je bil sprožen predlog, naj bi organizirali urbanistično službo enotno za vse mesto. V tem primeru bo občina izdala odlok, po katerem bodo ti posli prešli v pristojnost mestnega sveta, čeprav pravniki pripominjajo, da statut ne predvideva, da bi imel mestni svet aparat, niti da bi se ukvarjal z upravnim postopkom.

Delavska univerza v Sarajevu bo te dni zopet odprla svoja vrata. Kakor prejšnja leta pripravljata tudi letos uprava obsežen program predavanj iz naše notranje in zunanje politike, dalje tečaje in seminarje, posebne sestanke na mladinski katedri in drugo. Lani je poslušalo predavanja De-

lavske univerze kakih 90.000 ljudi. Da bi delo čimbolj približali ljudem, so organizirali v naseljih in podjetjih pododbore. Zdaj dela 20 pododborov, predavatelje pa jim priskrbi uprava Delavske univerze. Lani je bilo 450 predavanj in 95 predavateljev. Predavali so večinoma profesorji sarajevske univerze, politiki, novinarji in znanstveniki.

Nad 1200 ljudi je obiskovalo tečaje iz mednarodnega delavskega gibanja in s področja znanstvenega socializma. Tečaji so bili stalni, z vnaprejšnjimi pripravljenimi učnimi načrti in temami. Tudi zdaj pripravljata Delavska univerza program dela teh tečajev, na mladinski katedri pa bodo poseben tečaj za mladince, člane delavskih svetov. Zelo priljubljeno so tudi filmske predstave Delavske univerze. Lani so prikazovali 29 filmov, med njimi več z uvodnim komentarjem, ki so ga pripevali člani Zdrženja filmskih delavcev Sarajeva. Razen tega so 55 predavanj spremljale projekcije s 56 filmi.

Vse to priča o pestri dejavnosti te pomembne kulturne ustanove Sarajeva. Letošnji program dela predvideva tudi nekatere nove oblike, med njimi posebne glasbene večere, predstave delavskih kulturno-umetniških društev, živahnije delo na mladinski katedri itd.

L.J.R.

ZADRUGE NAJ NAJPREJ SKRBIJO ZA MESTO

Kar zadeva kmetijske zadruge, je nepojmljivo naslednje. Izvažajo precejšnje količine poljskih pridelkov v druge kraje. Občine jim pa dajejo garancije za kredite in jih vlečejo iz finančnih zagat. Kolikor gre za prebivalce mariborskih občin, je povsem krivično, da morajo le-ti kupovati ista živila po višjih cenah. »Povrtnica« odnosno »Orač« jih morata pripeljati iz drugih oddaljenih krajev.

KAJ PA ZDRAVSTVENE RAZMERE?

Se eno vprašanje je treba rešiti. Prodajalci v trgovinah s povrtnino in kmetijskimi pridelki se brez sramu pripravljajo s strankami zaradi nagnitih cvetač, uvele solate in zmečkanih paradižnikov. S sadjem ni nič bolje. O higieni še vedno ne moremo govoriti.

Svet bo o teh stvarih razpravljal s predstavniški podjetij s poljskimi pridelki, predstavniški Zdržne zveze in bližnjih združenj, sindikati, predstavnic Zadruga za napredek gospodinjstva in drugimi prizadeti. Ker bi bilo potrebno tudi preusmeriti proizvodnjo na okoljskih poljskih površinah (v bližini mesta naj bi namreč sadili kulture, ki jih vsak dan potrebuje mestno prebivalstvo), bodo na to posvetovanje povabili tudi predstavnike občine Tenzo in Tabor.

NON-STOP TRGOVINE

Mariborska trgovska podjetja se nikakor nečesto zgledovati po drugih mestih. Trdijo, da se non-stop trgovine ne bi obnesle. Tudi ob sobotah da so imeli odprte nekatere dežurne prodajalce, pa ni bilo prometa. Stalne non-stop trgovine bi se prav gotovo uveljavile. Iskati pa vsako soboto, kje je katera trgovina odprta, pa ljudem prav gotovo ni prišlo. Vsaj za poskus bi lahko odprli tako trgovino. Če bi pristihnil potrošnikom, bi to že zdavnaj storili. Ko je bil Gasilski festival, ni bila v Mariboru odprta niti ena trgovina. V soboto popoldne bi pa v času festivala marsikaj prodali. V mestu je bilo preko 25 tisoč gostov. Svet za blagovni promet bo svojo iniciativo poskusil uveljaviti pri merodajnih čimteljih.

—2—

Obsežni načrti mladine koprškega okraja

Na nedavnem plenumu Okrajnega komiteja Ljudske mladine koprškega okraja so razpravljali o načrtu za delo mladine jeseni in pozimi. Predvsem so omenili mladinske ljudske univerze, marksistične in literarne krožke ter razne seminarje. Glede mladinskih ljudskih univerz so nekateri menili, da bi organizirali predavanja v okviru že ustanovljenih ljudskih univerz, ki bi jih obiskovali skupaj mladina in odrasli. Glede marksističnih krožkov pa so nedavno napravili anketo, ki je pokazala, da je za

to obliko ideološkega izobraževanja mladine veliko zanimanje. Krožke nameravajo ustanoviti v dijaških domovih v Postojni in Kopru ter v domu srednje pomorske šole v Piranu. Vso pomoč bodo nudili tudi kmečki mladini ter pripravili več predavanj v okviru aktivov mladih združnikov ter na kmetijskih nadaljevalnih šolah.

Praksa je pokazala, da so tudi seminarji zelo važna oblika političnega ideološkega dela. Zato bodo jeseni ponovno organizirali seminarje v vseh večjih centrih

okraja, na katerih bodo usposabljali mladino za vodstvo osnovnih organizacij ter mladince, ki opravljajo funkcije v družbenem in delavskem upravljanju. Na seminarjih bodo obdelali 12 tem s področja družbenega in delavskega upravljanja, gospodarske politike, zadrugništva, komunalnega sistema ter zunanje politike. Razen tega bodo na vseh sedežih občin v začetku prihodnjega leta dvodnevni seminarji za novoizvoljena vodstva mladinskih aktivov, poleti pa bo v Kopru sedemdnevni seminar za predsednike aktivov mladih združnikov, za vodstva mladinskih šolskih odborov ter predsednike osnovnih mladinskih organizacij v večjih podjetjih.

Na plenumu so sklenili, da bodo podprli delo literarnih krožkov. Poudarili pa so, da bodo morale mladinske organizacije bolj skrbeti za vsebino dela v teh krožkih ter vnašati vanje zdrave in napredne poglede na razna kulturna in umetniška vprašanja. Izobličiti bo treba tudi vsebino nekaterih dijaških listov, kakor »Glas Krasa« v Postojni in nekaterih drugih.

Da bi izboljšali strokovno in ideološko izobrazbo mladih delavcev in vajencev, so ustanovili 7-člansko komisijo, ki bo proučila možnosti za ustanovitev klubov mladih proizvajalcev v vseh večjih podjetjih okraja. Ob koncu so sklenili, da se bo mladina okraja odšla vsako leto 1. aprila sestala na skupnem zborovanju v kraju, ki je pomemben iz NOB ali iz razdobja mladinskih delovnih akcij. Prihodnje leto bo tako zborovanje v Premu, kjer so letos mladinske delovne brigade gradile del Brkinske ceste.

Iz Gorice in okolice

Poučen izlet knjigovodij kmetijskih zadrug

Na pobudo OZZ je te dni skupina knjigovodij splošnih kmetijskih zadrug iz koprškega okraja obiskala Split ter zadrugo v Kaštelu Starem ter KIDZ v Splitu, ki je najboljša v LR. Hrvatski. Smoter tega strokovnega učnega izleta je bil, da bi se knjigovodje seznanili z organizacijo in poslovanjem zadrug v Dalmaciji. Vodilni uslužbenec obeh zadrug ter predstavnik OZZ v Splitu so svoje goste zelo lepo sprejeli. Izlet so financirale zadruga, vsem ko je strokovno spremljevalce dala na razpolago Okrajna zadruga zveza.

V splošnih kmetijskih zadrugah v koprškem okraju bo te dni nastopilo službo 18 novih knjigovodij, ki so absolvirali ustrezen strokovni tečaj. Le-tega je organizirala Glavna zadruga zveza in je trajal dva in pol meseca. Za svojo stroko so se dobro pripravili in sodijo, da so s sistematičnejšim učenjem dosegli za 30 odstotkov večje znanje kot prejšnji tečajniki. Pet najboljših absolventov bodo namestili na samostojna mesta, vtem ko bodo drugi tečajniki do konca januarja prakticirali pri izkušenih knjigovodij. Potlej bodo tudi te glede na sposobnosti. Ti jih bodo pokazali, namestili na samostojna mesta. V nekaterih kmetijskih zadrugah v koprškem okraju še vedno občutno primanjkuje strokovnih uslužbenecv in bodo le-te odšli vsako leto vsajali v ustreznih šolah in tečajih. M. D.

Rekonstrukcija dveh važnih daljnovodov

Priredbeni monterji in tehnični delavci podjetja za prenos in razdeljevanje električne energije »Elektro-Gorica« v Novi Gorici so te dni uspešno končali dve važni opravili. Temeljito so obnovili 110-kilovoltni daljnovod Doblar - Sečana-Matije, ki je eden najvažnejših vodov Elektro-gospodarske skupnosti Slovenije in zahodne Hrvatske. S tem je normalno obratovanje daljnovoda zagotovljeno za nekaj časa, razen tega pa bo odšel na vodu tudi manjši izpadoj in redukcij elektrike.

Obnova šol v Vojniku

Na izredni seji Sveta za prosveto občine Vojnika so razpravljali o tem, da bo najnujnejši kredit za popravilo šol, ki so v tej občini v zelo slabem stanju. Sklenili so, da bodo posamezna manjša popravila skušali opraviti s pomočjo šolskih odborov. V Dobrni so s pomočjo šolskega odbora s lastnimi sredstvi obnovili šolske prostore.

Nepredvidna kolesarja

V torek popoldne sta se pripetili v Mariboru v slabih treh urah kar dve hudi prometni nezgodi, do katerih je prišlo zaradi nepredvidnosti kolesarjev. Do prve je prišlo okrog dveh popoldne na Pobreški ulici. Voznik Franc Bidefelc je pripeljal s tovornjakom skozi dvorišna vrata na cesto in pri tem zavijati na levo proti mestu. Ta čas se je pripeljal po Pobreški ulici s kolesom 14-letni kolesar Riko Pihl, ki je bil premalo pazljiv. V trenutku je izgubil pristočnost duha in se zalezel s kolesom v zadnji lev del tovornjaka in tako dobi hude telesne poškodbe. Ponesrečenec je odpeljal takoj po nezgodi voznik sam v bolnišnico. Ker so tovrstne nezgode, pri katerih so udeleženi šoloborci otroci kot kolesarji, zadnje čase zelo številne, bi bilo prav, da bi učiteljski letaki začetku novega šolskega leta priredili predavanja o prometu. Pri tem jim bodo pomagali organi prometno-varnostne službe pri okrajnih tajništvi za notranje zadeve.

Do druge nezgode je prišlo okrog 17. ure na Sentiljski cesti, v bližini zadržnega mlina. Iz mesta je vozil omenjeni cesti s tovornjakom zmeroma hitro voznik Ivan Puhlik. Takoj za njim je vozil nekoliko vinjen kolesar Aleksander Pešri. Pri zadržnem mlinu je voznik tovornjak prišel zavirati. Če bi kolesar pazil, bi to lahko opazil na zavorni luči. Toda kjer je nepredvidnost in še vinjenost, je nezgoda skoraj nezgibna. Preden je kolesar spoznal nevarnost, je bilo že prepozno. S precejšnjo silo je zadel s desno ramo v zadnji lev del tovornjaka, pri čemer je vrgel preko kolesa na trdo tlakovano voznišče, kjer je obšel s hudimi telesnimi poškodbami. Ponesrečenec so odpeljali po nezgodi v bolnišnico.

Ni ušel kazni

V ponedeljek dopoldne so italijanske oblasti na Mednarodnem bloku v Rožni dolini pri Novi Gorici našli organem izročilo 32-letnega Antona Lesnjaka, ki je za nekaj dni pobegnil v Italijo. Pred tem je bil domovni zadržni list in latvina obsojen na daljšo zaporno kazen ter je menda menil, da se bo s pobegom izognil kazni. Sedaj se bo po moral pred sodiščem zagovarjati še zaradi ilegalnega pobeza v tujino. M. D.

Požar zaradi strele

Pred dnem je med nevihto udarila strela v gospodarsko poslopje Agona Virove. V bližini vasi pri Vojniku požar je uničil vse krmno in gospodarsko orodje. Rešili so samo živino. Škoda znaša 2 milijona dinarjev in je le delno krita s zavarovalnico.

Jezikovni tečaji

V Novi Gorici je vsaj v pogledu tečajev zelo agilna Ljudska univerza. Te dni so pričeli vpisovati v začetne in nadaljevalne tečaje angleškega in nemškega jezika. Za oba jezika je precej zanimanja, posebno med uslužbenci v Solkanu in Novi Gorici.

Tečaji se bodo pričeli v drugi polovici tega meseca in bodo verjetno v prostorih gimnazije v Novi Gorici.

Glasbena šola

V Novi Gorici so te dni zaključili vpisovanje v glasbeno šolo. Glasbena šola ima svoj sedež v Solkanu in ima nekaj svojih klavirjev in drugih glasbil, na katerih lahko učenci vadijo. Ob svečanem začetku šolskega leta, ki bo 15. septembra, pa bo šola priredila koncert, ki ga bo izvajal slepi pianist Gabrijel Devetak. V. M.

Ne samo pomoč od drugod

Dejavnost kegljačev na Gorenjskem nam ni neznana. Predvsem v Kranju in na Jesenicah je športno kegljanje dobilo že toliko prijateljev, da so postala stara kegljišča kar pretesna. Zgradijo novo kegljišče pa ni kar tako! Toda kljub temu so se za to odločili. Na Jesenicah so sicer že pred nekaj leti začeli graditi štiristezni kegljišče, ga skoraj dokončali, nato pa je zmanjkalo denarja in zdaj ta moderni športni objekt že dolgo časa stoji in čaka na zaključna dela.

Kaj pa v Kranju? O uspehih kranjskih kegljačev smo slišali že veliko, saj tu deluje najmočnejši kegljaški kolektiv v Sloveniji in morda celo v državi. Tudi za kranjske kegljače je postala streha premajhna. Odločili so se zgraditi štiristezni kegljišče. Pred nekaj meseci so zasedli prvo lopato, zdaj pa se že bliža otvoritev kegljišča. Zanimivo pa je, kako so v Kranju začeli graditi. Na zadnji letni skupščini kegljaškega kluba Triglav so člani sklenili, da bodo tudi oni prispevali svoj delež. Iz svojih vrst so zbrali 700.000 dinarjev posojila, nato pa še z udarniškim delom opravili zemeljska dela. Njihova neuklonljiva volja bo zdaj kmalu poplačana, njene obresti pa dragocene. V Kranju bodo dobili lepo moderno kegljišče po zaslugi zavednega članstva in polnega razumevanja oblastnih organov in političnih ter družbenih organizacij.

Po poti Kranjčanov so šli tudi Blejčani. Kar na hitro so se odločili. Člani so zbrali 300.000 din posojila, začeli z udarniškim delom in minulo nedeljo je bila že otvoritev trizestnega kegljišča.

Kranj in Bled sta zdaj lep primer, kako lahko tudi članstvo prispeva svoj delež in gradnji telesnozgodnjih objektov, ne pa da se samo čaka na pomoč od drugod.

* ZVEZNA KOŠARKARSKA LIGA

Boj za drugo mesto

v središču pozornosti — Drevi ob 19.30 na stadionu v Šiški »Ljubljana« — Lokomotiva

Danes in jutri se bodo najboljši košarkarji že petnajstkrat pomerili v boju za točko. Do konca prvenstva so ostala le še štiri kola. Na lestvici vodi zrenjanjski Proleter s sedmimi točkami prednosti pred tremi nasledovalci — Olimpijo, Partizanom, Crveno zvezdo — izmed katerih pa verjetno ne bo nobenemu uspelo ogroziti Proleterju prvega mesta.

Bolj zanimiv bo boj za drugo mesto. Olimpija igra drevo v Beogradu s Partizanom, ki ima isto število točk, vendar slabše razliko v koših. Po dveh uspešnih tekмах Olimpije, med kateri sodi tudi 117 kosov proti Radniškemu, pa uveljavila, da ljubljanski študenti v Beogradu ne bodo zatajili. Crvena zvezda gre po kostonj v Jerjavico v Tuzlo, kjer se je v drugem kolu že marsikdo opo-

LESTVICA				
Proleter	14	12	1	980:826 25
Olimpija	14	8	2	931:764 18
Partizan	14	8	2	932:879 18
Crv. zvezda	14	8	2	930:867 18
Ljubljana	14	6	5	940:857 15
Montažno	14	7	0	791:910 14
Lokomotiva	14	6	1	787:936 13
Sloboda	14	5	1	807:737 11
Madost	14	2	3	849:1000 7
Radnički	14	0	13	796:1098 1

SPORT IN TELESNA VZGOJA

SAHOVSKA OLIMPIADA V MOSKVI

Madžari premagali Ruse!

Jugoslavija premagala Švico s 3:1

Moskva, 14. septembra. (Tanjug). — Rezultati IV. kola šahovske olimpijade so naslednji: Jugoslavija: Švica 2,5:0,5 (1), Madžarska: SZ 1,5:0,5 (2), Anglija: Bolgarija 2,5:0,5 (1), Zahodna Nemčija: Danska 2:1 (1), Izrael: Argentina 0,5:0,5 (3), Rumunija: CSR 1:1 (2).

Najpomembnejša dvoboja četrtega kola sta bila med Madžarsko in Sovjetsko zvezo ter Jugoslavijo in Švico. Jugoslavija: Švica 2,5: 0,5 (1): Gilgorić: Bendt 1:3 (2. potez), Matanović: Walter prek., Ivkov: Keller 1:1 (1. potez), Djurašević: Janner remi (3. potez).

Gilgorić je 4. krmato kmeta in aktiviral figuro. Potem ko je spravil nasprotnika v težak položaj, je le-ta spregledal figuro in predal partijo.

TENISKO TEKMOVANJE ZA TEDIJEV MEMORIAL

Prvi dan: brez preseceženj

Ljubljana, 14. sept. Na teniških igriščih pod Cerkovnim gradom se je začelo tekmovalno najpomembnejši slovenskih teniških igralcev za Tedijski memorial. Ta tradicionalni turnir je razpisala Teniška zveza Slovenije v spomin pokojnega zaslužnega organizatorja belega športa Srečka Voglarja.

V prvih kolih ni bilo večjih preseceženj. Nastopa 32 članov, 20 mladincev, 15 članic, 10 mladink in 14 starejših članov. V najbolj zanimivi igri prvega kola je pri članih Pečar (O) porazil Boškovič (O) s 6:3, 6:4. V četrtfinale so se uvrstili zmagovalci naslednjih srečanj: Čebular (B) — Skulj Igor (O) 6:2, 6:1; Šušar — Skulj Borut (oba O) 6:4, 6:1; Žerovec B. (O) — Černigoj (B) 6:1, 6:1; Lovrec — Ratel (oba B) 6:2, 6:2; Žerovec F. (O) — Šušar (B) 7:5, 6:3; Skulj A. (O) — Pečar (O) 6:1, 6:1.

Turnir bodo nadaljevali jutri in v nedeljo ves dan.

ZVEZNA ŽENSKA ODBOJKARSKA LIGA

Beograjski Partizan v Ljubljani

Beograjskeanke se bodo danes ob 19.30 pomerile s »Ljubljano« na stadionu v Šiški.

Jutri ob 10. uri pa bo na igrišču pod Cerkovnim gradom nasprotnik Partizana vrsta Olimpije.

Budimpešta in Beograd bosta torej prizorišča velikega športnega dogodka, posebno še zato, ker je zanesljivega zmagovalca težko predvideti.

Da to drži, je razvidno že iz izjave, ki so jih večerj dali madžarski reprezentanti po prihodu v Beograd. Bozsić in Puskas sta dejala, da bo z odločitvijo na to, da obe reprezentanci nista v najboljši formi, tekma vsekakor enakovredna. Če zmagamo v Beogradu, potem bomo zmagači tudi v Moskvi, Parizu in na Dunaju, sta dejala znana madžarska reprezentanta. Desna zvezda Kocsis meni, da bo to tekma leta; levo krilo Czibor, pa da je to ena najtežjih tekem madžarske reprezentance. Vratar gostov Grosics se veseli, da bo spet nastopil v dresu državne reprezentance in upa, da bo skupno s svojo obrambo preprečil, da se ne bo prevečkrat tresla mreža njegovih vrat. Zvezni kapetan Bukovy ni hotel dati prognoz, vendar je dejal, da bo jutrišnja tekma vsekakor lepa in zanimiva.

Madžarski nogometaši v zadnjem času niso dosegli ravno najboljših uspehov. Nekronani prvaki sveta so bili v krizi. To nedeljo pa bodo vsekakor skušali povrniti svoj ugled. V oženi bodo poslali najboljši, ki so jih izbrali po dolgih arbnih pripravah. Tako bodo v reprezentanci nastopili v Beogradu tile igralci: Grosics, Karpatis, Börzsei, Kotasz, Bo.ik, Berendi, Sander, Kocsis, Hldekguti, Puskas in Czibor.

Smislov vdal. Lepo zmago Barce so številni gledalci pozdravili z dolgotrajnim ploskanjem.

Hitro je bila končana partija na tretji deski med Keresom in Benkejem z remijem. Szabo je odlično zalgal proti svetovnemu prvaku Botvniku. Že v začetku je prevzel pobudo in svoje roke in prisilil nasprotnika v obrambo. Ob prekinitvi ima Szabo nekoliko ugodnejši položaj. Kaže, da bo partija med Tajmanom in Belljem končana neodločeno.

V prekinjenih partijah iz tretjega in četrtega kola so bili doseženi naslednji rezultati:

CSR — Jugoslavija 1,5:2,5 (zaradi točne obrambe nasprotnika Milić ni uspel izkoristiti prednosti kmeta več), Jugoslavija — Švica 3:1 (Matanović ni mogel izkoristiti pozicijske prednosti in je remiziral z Walterjem), SZ — Madžarska 1,5:0,5 (partiji Botvnik — Szabo in Tajmanov — Belli sta bili remi brez nadaljevanja).

Ostali rezultati: Rumunija — CSR 1:3, Zahodna Nemčija — Danska 2,5:1,5, Anglija — Bolgarija 2,5:1,5, Madžarska — Izrael 3:0 (1), Argentina — Izrael 0,5:0,5 (3). Izraelski igralci danes niso igrali zaradi svojega praznika.

Stanje po IV. kolu: SZ 11, Jugoslavija 10,5, Madžarska 10 (1), Švica, CSR 8, Zahodna Nemčija, Rumunija 7,5, Danska 7, Argentina 6,5 (3), Bolgarija 6,5, Anglija 6, Izrael 5,5 (4).

PRED SREČANJEM JUGOSLOVANSKIH IN MADŽARSKIH NOGOMETAŠEV

270 MINUT IGRE

v Beogradu in Budimpešti — glavni dogodek jutri v jugoslovanskem in madžarskem športu

Jutri se bodo v 270 minutah igre srečala na stadionu v Budimpešti Beograd tri nogometne reprezentance Jugoslavije in Madžarske. Res izreden dogodek. Nogometni veliki bosta v mednarodni borbi odgovorili za vprašanje, kdo je boljši. Na tisoče in tisoče srečnih ljubiteljev nogometa si bo to borbo ogledalo iz prostora okrog zelenega igrišča, drugi pa bodo — na žalost — spremljali ta dogodek pri radijskih sprejemnikih. In teh bo seveda največ, saj so samo za tekmo v Beogradu zahtevali 100.000 vstopnic več, kot stadion lahko sprejme gledalcev.

Podoben želje kot Madžari pa imamo tudi mi, saj vemo, da bi lahko jutrišnji uspeh zelo dvignil ugled našega nogometa. Pa ne samo zato, tudi v tekmovalju za pokal dr. Gorjaja bo morebitni zmagovalci jutrišnje tekme v Beogradu eden izmed resnih kandidatov za prvo mesto v tem tekmovalju.

Prav nič manj pomembni od srečanja A reprezentance pa ne bosta srečanja B reprezentance in mladih reprezentance. Srednji srečanj naj bi tudi pokazali, kakšne temelje ima nogomet v obeh deželah.

Pa pogledimo, s kakšnimi željami bodo jutri pritkele reprezentance na igrišče. A reprezentanca Madžarske si bo skušala povrniti ugled in se odločiti za neodločen izid v Budimpešti aprila letos. Naša reprezentanca pa bo tokrat hitro izkoristiti prednost domačega igrišča in doseči še večji uspeh, kot ga je dosegla v Budimpešti.

B reprezentanca Madžarske bo jutri v Budimpešti skušala vrniti milo za drago. V Sarajevu je namreč izgubila visok poraz od naše B reprezentance, ki bo zdaj hotela pokazati, da njen uspeh ni bil slučajen.

U mladi reprezentanci. Srečali se bosta v predtekmi A reprezentance v Beogradu. Madžari so našo mlado reprezentanco letos premagala s visokim rezultatom 6:0. Po tem sodeč so tudi tokrat favoriti. Toda naši mladi igralci so v zadnjih trening tekma

Brzjavke

● BOLOGNA, 14. sept. (AFP). Na mednarodnem košarkarskem turnirju v Bologni za »Pokal Mairano« je SZ premagala Poljsko s 74:66 (48:37), Madžarska pa Italijo s 65:56 (28:23).

● NAMUR, 14. sept. (AP). Nogometni klub Union iz Namurja (Belgija), je premagal turški klub Demirsport s 7:0 (3:0). Demirsport bo igral 20. septembra v Zagrebu.

● BEOGRAD, 14. sept. Disciplinsko sodišče nogometne zveze Jugoslavije je kaznovalo igralca »Zagreb« Vilima Medveda z dvomesečnem prepovedjo igranja, ker je udaril najstarejšega igralca na tekmi z Lokomotivo.

● ZAGREB, 14. sept. Zagrebška bokarska kluba Lokomotiva in Metalac sta sklenila, da ne bosta tekmovala v zvezni ligi, dokler ne bodo rešeni spori, ki so nastali doslej. Ta sklep je bil sprejet na skupnem sestanku obeh klubov. Lokomotiva in Metalac ne bosta nastopila v Nišu ozioroma Pančevu.

● BEOGRAD, 14. sept. Trikratni prvak Rumunije v košarki, Dinamo iz Bukareste, se bo jutri pomeril v Beogradu s moštvo BSK.

● OPATJIA, 14. sept. Jutri zvečer se bo v Opatiji začel veliki mednarodni rokoborski turnir za »Zagreb« Jadrana 1956. Na tekmovalju bosta sodelovala 102 rokoborca iz osmih držav. Naslov prvaka brani lanski zmagovalac Dinamo iz Bukareste.

pokazali, da so v izredno dobri formi in celo boljši od olimpijskega moštva.

TIRNANIC SE JE ODLOČIL

Naš zvezni kapetan Aleksander Tirnanic si je naposled obiral potno čelo ter se po dolgem, upravljenem oklevanju odločil in zapisal v svoj blok:

V Beogradu bodo barve naše A reprezentance branili tile igralci: Beara, Belin, Crnković, Bošković, Horvat, Krstić II, Petaković, Milutinović, Veselinović, Vukas.

Na tekmo v Budimpešto pa bodo odpotovali: Bjelojević, Košak, Radović, Santek, Spajić, Radiljević, Lipočnović, Anđić, Papec, Kostić, Pašić ter kot rezerve: Prvulović, Zeković, Grčić II, Popović in L. Radović.

Končne postavbe naše mlade reprezentance zvezni kapetan še ni zapisal, vendar pa se bo verjetno odločil za tole: Radović, Vučinić, Popadić, Selimović, Ajlinović, Malešev, Sekulac, Bubanj, Blažić, Ferhatbegović, Galić.

270 minut igre treh reprezentanc bo jutri glavni dogodek v jugoslovanskem in madžarskem športu. E. G.

I. CONSKA NOGOMETNA LIGA

Jutri »Ljubljana« : »Split«

Po začetnih razočaranjih v I. conski ligi gresta slovenska ligaša spet v boj za točko. Odred potuje na Reko, kjer bo igral z istoimenskim klubom. Baje so ljubljanski precej optimistično razpoloženi. Če je ta optimizem upravičen, bomo zvedeli v nedeljo popoldne.

Tokrat igra doma »Ljubljana«. Njen nasprotnik je moštvo »Split«, ki je lani končalo na četrtem mestu. Prednost »Ljubljane« je torej le v domačem igrišču, posebno če upoštevamo slabo igranje ljubljanzanov v Zagrebu.

Tekma bo na stadionu »Ljubljana« v Šiški ob 16. uri s predtekmo. Vstopnina: tribuna 100, ostali sedeži 50, stojališča 65 din. Člani z legitimacijami imajo popust.

To in ono iz Konjic

Osnovne organizacije KZS v usnjarskem kombinatu KONUS in v TKO Zreče ocenjujejo te dni na šeststankih članstva svoje delo na osnovi analize in sklepanja, ki so bili sprejeti letos v začetku aprila. Posebne komisije ugotavljajo, kaj se je v tem času izboljšalo na področju političnega, gospodarskega in sindikalnega dela v podjetju. Vsa poročila komisij bodo kasneje obravnavali na širših konferencah KZS, na katere bodo povabili tudi funkcionarje ostalih organizacij v podjetjih.

Svet za stanovanjske in komunale zadeve pri obd. LO v Slovenskih Konjicah je nedavno na svoji sedmi razpravi tudi o gradnji novih stanovanj v centru občine. Predloženi je bilo več variant, po katerih naj bi gradili večje stanovanjske bloke z večjim številom stanovanj oziroma manjše bloke s štirinajstimi stanovanji ali pa enodružinske hišice. Dokončne odločitve še ni bilo, ker bo okoli tega vprašanja potrebno proučiti le več drugih problemov, kot n. pr. ureditev komunikacij itd. Vse pa kaže, da bo tudi to kmalu rešeno in da bodo prišli graditi že letošnjo jesen, tako da bi bila prihodnje leto že gotova. Finančna sredstva za to bi črpali iz sklada za gradnjo stanovanj pri občini.

Pripravljali odbor za pripravo konjalskega gospodarsko-kulturnega tedna zadnje dni vse polno dela. Prijave razstavljalcev dokazujejo, da bo ob tej priliki možno videti, kaj vse izdelujejo v konjalski občini obrtniki, manjša uslužnostna podjetja, pa tudi večje tovarne. Prav tako pa se pripravljajo kmetije in kmetijske zadruge, da bodo pokazali na razstavi svoje prideleke.

L. V.

STAREC BREZ KLOBUKA

Mariborčanom bi lahko priznali, da skrbijo in cenijo zgodovinske znamenitosti svojega mesta. Če tu in tam niso našli časa in denarja za vso bogato dediščino zgodovinskih spomenikov, je treba slej ko prej iskati krivdo v splošnih razmerah, ki so bile v mestu po bombardiranju in vojnem pustošenju. Pred leti so po načrtih arhitekta ing. Jaroslava Cernigoja obnovili mestni magistrat na Glavnem trgu, ki sodi med osrednje zgodovinske stavbe v mestu. Precej sredstev pa so v teh letih žrtvovali tudi za vzdrževanje drugih stavb in zgodovinskih spomenikov.

Granate in mine v Pesnici

Posebna ekipa vojakov in oficirjev čisti že več dni strugo Pesnice. Na odseku Fikol so izkopali iz blata in gošče na bregu blizu 1200 različnih granat, min in podobnega. Na to zapuščino nemške vojske, ki je ob koncu vojne odvrгла vse, kar jo je oviralo pri begu, prebivalstvo ob Pesnici sploh ni bilo pozorno, zato so bili otroci v stalni nevarnosti. — Eksplozivna telesa so že uničili, sedaj pa nadaljujejo delo na drugih odsekih Pesnice.

Arhitekti, ki so že pred leti zgradili novi Maribor na papirju, so pomembne zgodovinske zgradbe ohranili in jim določili primerno mesto. Največ takih objektov je v starem delu mesta. Mnogi prav zaradi novih načrtov čakajo popravil in preureditev. Najbolj kritično obdobje preživlja Okrogli ali Sodni stolp v Pristanu. Požar mu je pred vojno snel streho, tako da je sedaj prepuščen usodi neba.

Sodni stolp je ostanek nekdanjega mestnega obzidja. Vanj je vžidano gotsko krogovičje, pod katerim je kamen, ki kaže moško glavo z dolgo brado, na severni strani pa je vžidan kamen z dvema glavama, ki je brčkone ostanek rimskega nagrobnika. Stolp je znotraj zelo prostoren in bi ob smiselni preureditvi lahko koristno služil marsikakšnemu podjetju, društvu ali organizaciji. Razprava o njegovi uporabnosti je potekala samo med zgodovinarji in arhitekti. Če bi stolp obnovili in ga preuredili, bi seveda morali vedeti, kakšnemu namenu bi služil.

Nekateri bi radi imeli v njem skladišče arhiva in muzealij, drugi menijo, da bi lahko v njem uredili lepo gostinsko in turistično podjetje, ali pa združili eno in drugo: muzej in turistično postojanko. Kakorkoli že, najprej bi bilo treba stolp vsaj prekriti in zavarovati pred dežjem in snegom. Za sedaj je izpostavljen propadanju. Neki državljani z Lenta (ki je brčkone ljubitelj starin) je pred nedavnim zapisal na velika vrata: »Jokam. Zakaj? Razpadam.« Menda ne joče sam, že nekaj let namreč »jočejo« z njim zgodovinarji. Morda bodo te vrstice koga opozorile, da Sodni stolp ni samo zgodovinsko zanimiv, ampak bi lahko bil tudi koristen. Če nič drugega, vsaj klobuk mu je treba posaditi na glavo.

-od

Uprava

»LJUDSKE PRAVICE«

Ljubljana

Kopitarjeva ulica 2
Poštni predal 42

Odrežite in nam pošljite

DNEVNE NOVICE

ZACETEK SOLSKEGA POUKA

Sekretariata Sveta za zdravstvo in Sveta za šolstvo LRS obveščata okrajne ljudske odbore Ljubljane, Kranja, Maribora, Ptuja, Kočevja in Novo mesto glede začetka solskega pouka: Pouk se začne, kot je bilo že splošno znano, v soboto, dne 15. septembra, če v izjemnih primerih, kjer bi na posameznih šolah sanitarne inšpekcije ugotovile, da niso izvršeni nujno potrebni ukrepi za izboljšanje higienskih pogojev, lahko okrajni ljudski odbori pouk odlože.

Prvi dan pouka naj prosvetni delavci poučijo učence in dijake o otroški higieni in naj jim dajo napotke za vzdrževanje osebne higije. Gradivo za tako predavanje je bilo priročeno v dnevnem časopisu.

Republiška sanitarna inšpekcija in prosvetna inšpekcija bosta izvajali nadzor nad delom okrajnih in občinskih zdravstvenih in prosvetnih organov.

Sodobna gospodinjstva veda prav dobro razlikuje med navadnim pralnim sredstvom in takim, ki perilo tudi neguje. OVEN milni prašek je pravi negovalec perila, saj mu po daljši življenjsko dobo ter napravi snežno belega in voljno mehkega.

Oglejte si razstavo sadja, cvetja, vrtnin in poljskih pridelkov, ki jo prireditelj zadruga Ježice v nedeljo, dne 16. in v ponedeljek, dne 17. septembra v domu »Svoboda« na Ježici. Razstava je odprta od 7-20. Vstop prost.

Turistično društvo Ljubljana obvešča vse zainteresirane, ki so se prijavili za današnji ogled, da je odhod točno ob 15 iz Beethovne ulice.

Zahvala. Najiskrenejše se zahvaljuje dr. Marijanu Kržišniku, ki mi je v trboveljski bolnišnici posvetil toliko truda in skrbnosti ter mi vrnil dragoceno zdravje. — Pavla Babič, Trbovlje.

MLEKARNA SEŽANA

Prvovrstni kazein stalno na zalogi

»Administrativni tečaj« v Ljubljani. Zavod za vzgojo administrativnega kadra, bo priredil v tekočem šolskem letu naslednje tečaje: višji administrativni, stenodaktilografski, administrativni ter specialni strojeplani in stenografski tečaj. Informacije s prospekti dobite v pisarni zavoda, Roška št. 19, telefon 30-317 (stavba Administrativne šole) osebno ob uradnih urah dopoldne od 10-13 in popoldne od 15-19, ali pa pismeno, če priložite znamko za odgovor in 60 din za tiskovino.

Društvo diabetikov Slovenije, pripravljalni odbor, sklicuje svoj ustanovni občni zbor za 14. oktobra 1956 ob 9 v dvorani Delavskega doma.

Vsa kuhinja se blešči po uporabi LIN čistilnega praška.

Ne s silo, ampak s pametjo čistite obkopi! Vse mize mlačno očistite z lahkim s preparatom FLEX. Pazite! zahtevajte samo FLEX!

ROŽNO MLEKO Teint Bell vsebuje naravna hranila za kožo, jo regenerira in pomlaja. Teint Bell Rožno mleko je višek kozmetične proizvodnje.

GLEDALIŠČA

MESTNO GLEDALIŠČE LJUBLJANA

Gledališka pasaža

Sobota, 15. septembra ob 20: Skvarkin: »Tuje dete«. Izven.

Cenične obiskovalce opozarjamo, da bo nedeljska uprizoritev komedije »Tuje dete« ena zadnjih. Preskrbite si vstopnice v predprodaji.

Vpisovanje abonmaja za sezono 1956-57 se prične za stare abonente v ponedeljek, 17. septembra ob 19. septembra. Od četrta, 20. septembra dalje pa bodo preostali sedeži na razpolago novim interesentom.

EKSPERIMENTALNO GLEDALIŠČE

pri zavodu »Ljubljanski festival«

Trg francoske revolucije 1 (Križanke)

Sobota, 15. septembra ob 20: André Roussin: »Mož, žena in smrt«.

Nedelja, 16. septembra ob 20: André Roussin: »Mož, žena in smrt«.

MARIBORSKE VESTI

DEŽURNA LEKARNA

Sobota, dne 15. septembra: lekarna »Melje«, Meljska cesta 2.

Nedelja, dne 16. septembra: lekarna »Planinka«, Glavni trg 20.

KINO

PARTIZAN: Ameriški film: »Strah«.

UDARNIK: Ameriški barvni film: »Po čem je slava«.

SLOV. NARODNO GLEDALIŠČE

Nedelja, 16. septembra ob 16.30: Patrik: »Vroča kri«. — Gostovanje v Sentilju.

Umetnostna galerija. Razstava slikarja-grafika Avgusta Cernigoja. Razstavljenih je nad 180 del znanega tržaškega slikarja oja, akvarelov, risb in grafik. Razstava je odprta dnevno od 10-18 do vključno 28. septembra (ob nedeljah do 13. ure).

CELJSKE VESTI

»UNION«: Ameriški barvni film: »Hondo«. Predstavi ob 18 in 20.

»METROPOL«: Ameriški barvni film: »Saskatchewan«. Predstavi ob 18 in 20.

LETKO KINO: Ameriški film: »Pot za Cariboo«. Predstava ob 20.15.

IZ ROGAŠKE SLATINE

Ameriški barvni film: »Robinson Crusoe«. Predstava ob 20.

Peter Kenda

dovikar

Okrajni ljudski odbor Novo mesto sporoča, da je dne 13. septembra 1956 po težki bolezni umrl naš uslužbenec

Peter Kenda

dovikar

Pokopali ga bomo v soboto, dne 15. septembra 1956 ob 15 iz mrtvašnice Splošne bolnice Novo mesto na šmihelsko pokopališče.

Okrajni LO Novo mesto

Uprava podjetja in sindikalna podružnica ZELEZARNE STORE sporočata, da se je dne 14. septembra 1956 smrtno ponesrečil tovariš

Stanislav Mastnak

tesar

Pogreb pokojnika bo v nedeljo, 16. septembra 1956, ob 15. uri v Kompoljah nad Štorami.

Draga tovariša bomo ohranili v trajnem spominu.

Uprava podjetja in sindikalna podružnica ZELEZARNE STORE

»Lepo, Fant moj,« je rekla Ovčka in ga natanko pogledala v obraz. »Kakor hočeš.« — In so šli v kuhinjo.

IX

Obisk se je poslovil, Pinnebergovi so se odpravljali spat. Fant se je slečil počasi, kos za kosom, pri tem pa je gledal tja čez k Ovčki, ki se je vedno slekla, kot bi mignil. Pinneberg je globoko vzdihnil, iznenada pa jo je vprašal: »Kako ti je vseh Heilbutti?«

»O, še kar,« je odgovorila Ovčka, iz njenih besed »še kar« pa je Fant spoznal, da se ne namerava pogovarjati o Heilbuttu. Spet je globoko vzdihnil.

Ovčka je oblekla spalno srajco, počenila ob vznožju in slekla nogavice ter jih položila čez stranski predalec na toaletni mizici. Fant je spoznal, da niti opazila ni, kam jih je položila. Ovčka pa še ni šla v posteljo. »Kaj si pravzaprav rekel mami zaradi najemnine?« je iznenada vprašala. Fant je bil malce v zadregi: »Zaradi najemnine? O, da trenutno nimam denarja.«

Kratek čas je bilo vse tiho, potem pa je vzdihnila Ovčka. Smuknila je v posteljo, se pokrila do vratu in rekla: »Mar ji ne boš ničesar dal?«

»Ne vem. Nekaj ji bom že, samo ne zdaj.«

Ovčka je molčala, Fant pa je oblačil spalno srajco. Ker je bilo stikalo pri vratih, je imel Fant posebno zakonsko dolžnost, da je vsak večer utrnil luč, preden je šel spat. Ovčka pa je želela, da jo je vedno pri luči poljubiti za lahko noč. Zato je moral Pinneberg okoli široke knežje postelje k njenemu zglobovju, da sta se poljubila za lahko noč, potem je moral spet k vratom, kjer je bilo stikalo, šele nato je mogel v posteljo.

Kaj zdaj,

HANS FALLADA

ROMAN

56

FANT?

»Fant,« je bila Ovčka vsa ganjena od tolike vneme. »Oprostite, gospod Heilbutt, zdaj ne morem reči ne,« in je snela z obešalnika svoj kopalni plašč.

»Prosim,« je rekel Heilbutt, »kaj takega zelo rad gledam. Sicer pa ima vaš mož prav. V vsakem ogledalu se mora videti najprej kaj posebno lepega...«

»Dajte no,« je odmahnila Ovčka z roko.

»Res je tako...«

»Ovčka,« je rekel Pinneberg in gledal zdaj svojo ženo v naravi, zdaj v ogledalu, »Ovčka, o tem sem sanjal. Veš, in se mi je izpolnilo! Heilbutt, čeprav avnajo z nami slabo in nas zanič plačujejo in smo zanje samo nadležno govno, za tiste mogotce tam zgoraj...«

»Saj to smo,« je rekel Heilbutt, »za nas se nihče ne meni.«

»Jasno,« je rekel Pinneberg, »to sem vedno vedel. Kaj takega pa nam le ne morejo vzeti! Naj kar pustijo vse tiste svoje govornice, tega, da gledam svojo ženo in njen kopalni plašč v ogledalu, čenje, tega, da gledam svojo ženo in njen kopalni plašč v ogledalu, mi pa vendarle ne morejo vzeti.«

»Ali ni parada že malce predolga?« je vprašala Ovčka.

»Ali je ogledalo dobro?« je vprašal Pinneberg in pojasnil Heilbuttu: »Včasih je človek v ogledalu podoben utopljenju, ves zelen je, v kakem ogledalu se razpotegnjen v širino, spet v drugem ves prašen... To ogledalo pa je dobro, kaj ne, Ovčka?«

Nekdo je potrkal na vrata, gospa Pinneberg je pomolila glavo skozi odprtino: »Ali imaš trenutek časa, Hans?«

»Tako, mama!«

»Prosim, res tako, nujno moram govoriti s teboj!« Vrata so se spet zaprla.

»Gotovo hoče najemnino,« je pojasnila Ovčka.

Pinnebergu je za spoznanje potemnel obraz: »Mama me lahko...«

»Fant...«

»Nikar naj ne bo taka,« je ta jezno nadaljeval, »svoj denar bo že še dobila.«

»Mama seveda misli, da imava kup denarja, ko sva si kupila tole toaletno mizico. Pri Mandlu se dobro zaslužila, kajne, gospod Heilbutt?«

»Dobro?« je zategnil Heilbutt. »No, da, ljudje imajo različne pojme o tem, kaj je dobro. Taka toaletna mizica pa gotovo stane šestdeset mark...«

»Šestdeset? Saj ste naemumni, Heilbutt,« se je razburil Pinneberg. Potem pa je opazil, da ga Ovčka gleda: »Oprostite, Heilbutt, vi seveda niste mogli vedeti...« Zelo glasno: »Zdaj pa slavnostno pravim, da ves večer ne bomo govorili o denarju, marveč bomo šli vsi trije v kuhinjo in pogledali, ali se da dobiti kaj za večerjo. Vsaj jaz sem lačen.«

NAROČILNICA

Podpisani _____

kraj _____ ulica _____ pošta _____

naročam »Ljudsko pravico« in prosim, da mi jo začnete z

redno pošiljati.

Naročnino bom nakazal po položnici, katero priložite prvi številki, oziroma jo bom plačal po inkasantu.

Datum _____

Podpis _____

Odrežite in nam pošljite

KINEMATOGRAFI PREDVAJAJO

KINO »TRIGLAV«

Ameriški barvni film

»Dvoriščno okno«

V glavni vlogi Grace Kelly in James Stewart. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic od 17 dalje.

KINO »ŠIŠKA«

Poljski film

»Ure upanja«

V glavni vlogi Zbigniew Jozefowicz in Krystyna Kamienka. Predstave ob 18, 19 in 20. Prodaja vstopnic od 15 dalje. Na sporedu samo še danes in jutri.

KINO »SLOGA«: Angl. film: »Zena na ladji«. Brez tednika. Predstave ob 17, 19 in 21. Ob 19 matineja istega filma. V glavni vlogi Anthony Steel in Peter Fisher. Film je na sporedu do 17. septembra.

KINO »VIC«: Franc. film: »Vaš zvesti Blakes«. Tednik. Predstave ob 18, 19 in 20.30. V glavni vlogi Eddie Constantine. Danes zadnjikrat. Prodaja vstopnic v obeh kinematografih od 9.30—11 in od 14 dalje, za matinejo v kinu »Sloga« od 9 dalje.

KINO »SOCA«: Amer. film: »Nesrečnik«. Predstavi ob 18 in 20. Prodaja vstopnic samo od 14 dalje.

LETNI KINO »BEŽIGRAD«: Angleški film: »Zena na ladji«. Predstava ob 20. Film je na sporedu samo do 17. septembra.

KINO »UNION«

Premiera ital. barvnega filma

»ATILA«

Tednik: Filmske novosti št. 35. Predstave ob 18, 19 in 20.30. — Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje. V glavni vlogi Sophia Loren, Anthony Quinn in Henri Vidal. Film je na sporedu do 22. septembra.

KINO »KOMUNA«

Poljski film

Frederic Chopin

Brez tednika. Predstave ob 18, 19 in 20.30. V glavni vlogi Czesław Żojewski in Alexandra Slaska. Prodaja vstopnic od 9.30—11 in od 14 dalje.

VESTI IZ KRANJA

PREŠERNOVO GLEDALIŠČE KRANJ

Sobota, 16. septembra ob 20: Ivan Cankar: »Hlapci«. Izven. Na čast 20. obletnice velike tekstilne stavke v Kranju.

Nedelja, 17. septembra ob 18: Ivan Cankar: »Hlapci«. Izven in za poželje. Na čast 20. obletnice velike tekstilne stavke v Kranju.

KINO

»STORŽICE«: Ob 18 in 19 jugoslovanski film: »Slab denar«. Ob 20 sovjetski barvni film: »Matie«. Ob 22 angleški film: »Preganjanje do smrti«. Ob 24 ameriški film: »Vodnjake«. Dne 16. septembra ob 2 ponoči nemški barvni film: »Piroška«.

LETNI KINO »PARTIZAN«: Ob 19 premiera sovjetskega barvnega filma: »Matie«. Ob 21.30 premiera ameriškega filma: »Vodnjake«. Ob 24 premiera nemškega barvnega filma: »Piroška«.

»SVOBODA«: Ameriški film: »Vodnjake«. Predstavi ob 18 in 20.

IZ DOMŽAL

Nemški film: »Lažni Adam«. Predstavi ob 18 in 20.

Z JESENIC IN OKOLICE

Zdravniško dežurno službo ima na Jesenicah dr. Milan Čeh, Cesta maršala Tita.

Brivsko dežurno službo ima v nedeljo, 16. septembra Janko Novak, Javornik, Kidričeva cesta.

KINO

»RADIO«: Premiera francoskega barvnega filma: »Pariz — mesto zaljubljenih«. Predstavi ob 18 in 20.

»PLAVŽ«: Ital. film: »Neron in Messalina«. Predstavi ob 18 in 20.

Z BLEDA

Ameriški barvni film »Mostišče«. Predstavi ob 18 in 20.30. V glavni vlogi Tony Curtis, Frank Lovejoy in Mary Murphy.

Obvestilo čebelarjem

V prvi tretjini septembra so nekatere gozdne opazovalnice poročale o medenju hoje. O znakih izločanja so javljale postaje Rog, Podturn, Iška vas, ki pa niso registrirale omembe vrednih donosov. Na postajah Smartno na Pohorju, St. Lovrenc na Pohorju in Rakitna se je v tem času dvigala tehnična dnevno povprečno za 0,25 do 0,75 kg. Smartno je beležilo še 6. septembra 0,80, Lovrenc 8. septembra 0,85 in Rakitna še 9. septembra 0,40 kg donosa s hoje.

Podatki o pojavih medenja v drugi polovici septembra in v oktobru za praktično čebelarjenje nimajo več pomena, v pomoč pa utegnejo biti pri raziskovanjih okolišnosti, ki vplivajo na medenje v prihodnjem letu. Sklepati je, da je hladno deževno vreme v maju in juniju vplivalo, da se je letos medenje močno zakasnilo. Lepa jesen vpliva vsekakor blagodejno na razmnoževanje lahniid, glavnih povzročiteljev medenja na hoji. To je obenem zadnje obvestilo za letošnje prvo poskusno leto. — Kmetijski inštitut LRS.

RADIO LJUBLJANA

Spored za soboto, 15. septembra

5.00—7.00 Dobro jutro, dragi poslušalci! (pester glasbeni spored) — 6.20 do 6.25 Naš jedilnik — 6.30—6.40 Reklame — 7.10—8.00 Zabavni zvoki — 11.00 Radijski koledar — 11.05 Malo od večera in malo od danes — 11.45 Pionirski kotiček — 12.00 Opoldanski spored slovenskih narodnih in umetniških pesni — 12.30 Kmetijski nasveti: Ing. France Kervina: Travnja silaža — 12.40 Igra Mariborski instrumentalni ansambel — 13.15 Zabavna glasba — 13.35 Slavni solisti pojo arije iz znanih oper — 14.30 Tedenski športni pregled — 14.40 Zeleni ste — poslušajte! — 15.15 Zabavna glasba, vmes reklame — 15.35 Klavirske skladbe F. Chopina — 15.50 Utrinki iz literature: Pesni Branka Hofmana — 16.20 Koncert po željah — 17.15 Zabavna in pesna glasba — 18.00 Zanimivosti iz znanosti in tehnike — 18.15 Pojeta Zenski vokalni kvartet in mešani zbor I. gimnazije iz Celja — 18.45 Okno v svet: Indonezija — 19.00 Zabavna glasba, vmes reklame — 19.30 Radijski dnevnik — 20.00 Veseli večer — 21.00 Igramo za ples — 22.15—23.00 Oddaja za naše izseljence na valu 327,1 m — 22.15—23.00 UKV program: Pesna glasba — 23.00 do 24.00 Oddaja za tujino — na valu 327,1 m (prenos iz Zagreba).

IZ PTUJA

OKRAJNO GLEDALIŠČE PTUJ

Sobota, 15. septembra ob 20: A. T. Linhart: »Matiček se ženik«. Red premierski in izven. — Otvoritev sezone 1956—57.

Nedelja, 16. septembra ob 20: A. T. Linhart: »Matiček se ženik«. Izven.

IZ MURSKE SOBOTE

»PARK«: Češki barvni film: »Jan Hus«. V glavni vlogi Zdenek Stepanek.

VESTI IZ TRBOVELJ

»SVOBODA-TRBOVLJE II.«: Ameriški barvni film: »Črni labod«. — V glavni vlogi Tyrone Power in Maureen O'Hara.

TOVARNA AVTOMOBILOV
V PRIBOJU NA LIMU

razpisuje

I. JAVNO LICITACIJO

ZA IZVEDBO GRADBENIH DEL PRI TEHLE OBJEKTIH:

1. ZAVAROVANJE TOVARNE AVTOMOBILOV IN NASELJA PRED VISOKO VODO REKE LIM. Proračunska vsota 139.194.627 dinarjev
2. REGULACIJA POTOKA »PODOŠOJAČKI POTOK«. — Proračunska vsota 30.928.000 dinarjev

Ponudbe je treba vlagati za vsak objekt posebej.

Licitacija bo dne 1. oktobra 1956 ob 10. uri v pisarni Kapitalne izgradnje Tovarne avtomobilov v Priboju na Limu.

Tehnična dokumentacija in splošni pogoji za prevzem in izvršitev gradbenih del so od 1. septembra 1956 dalje na ogled vsak delavnik od 10. ure naprej v pisarni Kapitalne izgradnje Tovarne avtomobilov v Priboju na Limu.

Pravico do sodelovanja pri tej licitaciji imajo vsa gradbena podjetja v okviru svoje dejavnosti, ki dokažejo, da so kot taka registrirana in da so doslej izvajala dela te vrste.

Pismeni ponudbi mora ponudnik priložiti:

1. garantno pismo Narodne banke o vplačani kavciji v znesku 2% vrednosti ponujene vsote;
2. pismeno izjavo, da so mu znani pogoji licitacije in projektni elaborat ter pristane, da bo po njih licitiral;
3. dokazilo o vplačani taksi občini Priboj na Limu za sodelovanje pri licitaciji;
4. dokazilo o registraciji podjetja;
5. Dokazilo o sposobnosti podjetja za izvedbo te vrste in količine del po določenih pogojih;
6. pooblastilo podjetja, da njegov zastopnik lahko polnomočno podpiše licitacijske dokumente.

Ponudb, katerim ponudniki ne bodo priložili vseh naštetih dokumentov in izjav, ne bomo upoštevali.

Pismene ponudbe v zapečateni kuverti predajte naravnost ali po pošti Kapitalni izgradnji Tovarne avtomobilov v Priboju na Limu najkasneje 15 minut pred začetkom licitacije. — Na ponudbah, ki bodo poslani po pošti, napišite oznako: »Ne otvaraj — ponuda za licitacijo.«

3272

TOVARNA AVTOMOBILOV — PRIBOJ NA LIMU

Gratični stroji
Fotografski in kinematografski
aparati
Optični instrumenti
Geodetski instrumenti
Precizno orodje in merilne
prave
Pripravljalni stroji za tekstil-
no industrijo
Stroji za apretiranje za tekstil-
no industrijo
Tkalni stroji
Čevljarski stroji
Stroji za proizvodnjo čevljar-
skih modelov
Stroji za strojenje
Stroji za proizvodnjo gumi-
ste obutve
Pletilni stroji

Obiščite nas
na ZAGREBŠKEM
VELESEJMU
od 7. do 21. sept. 1956

KOVO

PRAGA - ČEŠKOSLOVAŠKA

Na osnovi zakona o oddajanju in izvajanju gradbenih in obrtniških del (Uradni list LRS št. 17-55)

razpisuje

VOJNA POŠTA ŠT. 9685-12 LJUBLJANA

prvo pismeno licitacijo za dobavo in montažo 4 osebnih dvigal v stanovanjskem bloku 1 ob Šmartinski cesti v Ljubljani

Predračunska vrednost znaša 17.800.000 din. Rok dobave in montaže osebnih dvigal je 31. dec. 1956.

Licitacija bo dne 15. oktobra 1956 ob 11. uri v prostorih Vojne pošte 9685-12 Ljubljana, Metelkova ul. 2. Ponudbe se sprejemajo na dan licitacije do 9. ure.

Elaborat s podatki dobijo interesi med uradnimi urami v pisarni vojne pošte 9685-12 Ljubljana.

Ponudbe pošljite v zapечатeni kuverti po pošti ali neposredno na naslov Vojna pošta 9685-12 Ljubljana. Na kuvertu napišite »Licitacija za osebna dvigala za stanovanjski blok 1, Šmartinska cesta, Ljubljana«.

Proračuni priložite: a) izjavo, da so podjetju poznani licitacijski pogoji in da pristaja nanje; b) garancijsko pismo banke v višini 2% proračunske vsote; c) dokaz o registraciji podjetja.

IZ PISARNE V.P. 9685-12
LJUBLJANA

3505

DROBNI OGLASI

USTREZNO ZAPOSLOVANJE IŠČE administrativni pristav, vešč tudi poslovni v davčni stroki, kjerkoli na teritoriju LRS. Naslov v upravi LP. 302 IZSELEJENEC hotelske stroke, ki govori več jezikov, išče zaposlitev. — Ponudbe pošljite podružnici LP v Mariboru. M 291

ELMAV. CRNUCE, sprejme v službo takoj 3 samostojne orodjarje in 4 samostojne strojne ključavničarje. Samsko stanovanje preskrbljeno. 3497

SPREJMEMO SOFERJE D in C kategorije, visokokvalificirane avtomobiliste z daljšo prakso in delavce za delavnico. Plača po tarifnem pravilniku. — Električna cestna železnica, Ljubljana. 3381

POLTOVORNI AVTO »Flat«, starejšega tipa, nosilnost 800 kg, prodamo. Pekarsko podjetje »Centers«, Maribor, Grajski trg 6. M 280

STANOVANJE, dvoipolno, komfortno, v vili, s posebnim vhomom v Zagrebu, zamenjam za podobno v Ljubljani. Selitev plačam. Ponudbe pošljite v upravo lista pod »Izredna prilika«. 3478

350.000 din SEM IZGUBIL dne 12. septembra na poti iz Dragomlja do Domžal dopoldne od 9 do 10. Poštenega najditelja prosim, da vrne denar proti nagradi 50.000 din na naslov: Burger Feliks, Liparjeva 9, Mengeš. 3503

PREKLIC. Pibernik Ivan in Marija iz Bakovnika 9 pri Kamniku preklicujeta vse zaljivke, ki sta jih dne 9. septembra izrekla proti Burja Antoniji iz Bakovnika 9, ter se ji zahvaljujeva, da je odstopila od kazenskega pregona. 3501

IZJAVLJAM, da s 18. septembrom 1956 starši Viljema Pajniča, ki je bil uslužben v tiskarni »Ljudske pravice«, niso plačniki za njegove dolgove. — Ludvik št. in Marija Pajnič, Ljubljana, Njegoševa 10. 3506

TRGOVSKO PODJETJE
»Planika«, Slov. Bistrica

proda

kompletni motor

za tovorni avtomobil TAM
v dobrem stanju

CENA 200.000 DIN

3493

Upravni odbor
ZDRAVSTVENEGA DOMA
CELJE, Vodnikova 1

razpisuje mesto za

zdravnika splošne prakse

Zaželena nekajletna praksa. Temeljna plača po uredbi, dopolnilna po pravilniku oziroma po dogovoru.

Družinsko stanovanje je zagotovljeno.

Ponudbe pošljite na upravni odbor do 30. septembra.

C-233

SPLOŠNO
GRADBENO PODJETJE
»SAVA«, JESENICE

sprejme takoj v službo:

pleskarskega mojstra
z večletno prakso

več kvalificiranih
pleskarjev

kvalificiranega
mizarja (stavnega)

z večletno prakso

Življenjepis in opis dosedanjega službovanja pošljite najkasneje do 30. septembra 1956.

J-141

Razpisujemo delovno mesto za

ekonomista-organizatorja

Delovno mesto je v sestavi Ekonomsko-organizacijskega oddelka in obsega: organizacijo internega poslovanja podjetja in področje plačevanje dela

Osebnostne ali pismene ponudbe pošljite na »TELEKOMUNIKACIJE« — INDUSTRIJSKO PODJETJE ZA ELEKTROZVEZE — LJUBLJANA, PRŽANJ 24.

3488

Oglašujte v »Ljudski pravici!«

Komisija za razpis mest direktorjev podjetij pri OBCINSKEM LJUDSKEM ODBORU LJUBLJANA-BEZIGRAD, razpisuje v smislu 10. člena zakona o pristojnosti občinskih in okrajnih ljudskih odborov

mesto direktorja trgovskega podjetja »LESNINA« — Ljubljana Parmova ulica 37-III

Kandidat mora imeti pravno ali ekonomsko fakulteto in 4 leta prakse, ali popolno srednjo šolo z 10-letno prakso, ali pa nepopolno srednjo šolo in 15 let prakse ter strokovni izpit. Poleg naštetih pogojev mora imeti tudi določeno kvalifikacijo za zunanjetrgovinsko poslovanje.

Kolkovane ponudbe z opisom strokovne prakse in življenjepisom pošljite Občinskemu ljudskemu odboru Ljubljana-Bezigrad, Ljubljana, Parmova ulica 33, najkasneje do sobote, 29. septembra 1956.

3496

RAZPIS

Uprava podjetja Industrija platnenih izdelkov
Jarše, pošta Domžale

razpisuje na temelju sklepa IV. rednega zasedanja delavskega sveta tale delovna mesta za:

zdravnika-stomatologa

za novo urejeno zobno ambulanto

strojnega tehnika-risarja

za pogonski oddelek podjetja

Plača po dogovoru. Za samce je stanovanje na razpolago.

Reflektanti naj pošljejo svoje pismene ponudbe z navedbo dosedanjih službovanj, ali pa naj se osebno predstavijo v sekretariatu podjetja do 31. oktobra 1956.

3487

OBISČITE

Mednarodni kmetijski sejem V NOVEM SADU

OD 15. DO 23. SEPTEMBRA 1956

- Sodelujejo: kmetijstvo z razstavo živine, obdelovanja zemlje, čebelarstva, ribištva; vsa domača industrija, tako živilska, kemična itd. — Deset tujih držav razstavlja traktorje, kombajne, kemikalije, različno živino in moderno embalažo. — Raznovrsten zabavni program
- Popust na železnici in ladjah 25%. — Zagotovite si prenočišča v Novem Sadu pri Putniku, tel. 22-22 in 31-32!

1295

SVETOVNA ZNAMKA GLASSEXPORTE

SVETOVNA ZNAMKA

Ceškoslovaško steklo zmaguje s kvaliteto — izvedbo — ceno

DOBAVLJAMO:

kaljevo steklo — svinčeno steklo — stisnjeno steklo — kristalno blago — razsvetljavno steklo — lestence — laboratorijsko steklo — tehnično steklo — ploščato steklo — stekleno embalažo

OBISČITE NAS NA ČESKOSLOVAŠKI RAZSTAVI NA ZAGREBSKEM VELESEJMU OD 7. DO 21. SEPTEMBRA 1956

GLASSEXPORTE

ZUNANJETRGOVINSKO PODJETJE ZA IZVOZ STEKLA, I., VACLAVSKE NAM.
PRAGA II. — ČESKOSLOVAŠKA 1205

Še »NOČ IN MEGLA«

Na seji švicarskih pisateljev, ljudi, v starosti pod trideset let, da je film objektivni, da bo zdravilno vplival na miselnost dela nemškega občinstva in da ga je treba pokazati po vsej Nemčiji.

Obiskovalcev med 30 in 50 leti je bilo štiri desetine. Ti so bili v odgovorih kaj zadržani. Dejali so, da je film protinemški, nekateri pa so celo mislili, da bo nemški filmski gledalec ostal ob tej filmski predstavi povsem hladni. Najposredujejo bralcem nekaj najbolj zanimivih odgovorov:

Do dvajset let stari udeleženci ankete: »Zakaj Nemci niso zbrali toliko poguma, da bi sami posneli tak film?«

Filmski gledalec od 20 do 30 let: »Za takšne zločine so odgovorne vse vojskujoče se sile.« — »Velikega pomena je natančno poznati preteklost, da bomo do volj pozorni zdaj in v bodočnosti.«

Gledalec od 30 do 40 let: »Film bi odsvetovali mladini, ker bi izgubila vse spoštovanje do odraslih, zlasti do nas, starejših Nemcev.«

Obiskovalci 40 do 50 let: »Ta film bi bilo treba pokazati ministru za zunanje zadeve in gosposi Globkeju.« In obiskovalci, stari nad 50 let: »Resničnost je bila še hujša.«

Zahodnonemška vlada je kupila film »Noč in megla« in ga bodo sinhronizirali v nemščini.

»Stara sem dvainpetdeset let in imam že velike vnuke.« je Marlene Dietrich spretno prehitela vsa vprašanja novinarjev na tiskovni konferenci v zvezi s »Pravljico iz Monte Carla«, ki v njej nastopa tudi Vittorio de Sica. V tem filmu igra Marlene premožno starejšo vdovo, de Sica pa spekulantskega zapeljivca, ki se zanima za vdovine milijone

Prizor iz sovjetskega filma »Cvrček«, ki ga bomo v kratkem gledali tudi pri nas

Precej pozornosti je zbudil na nedavnem beneškem filmskem festivalu Masonov film »Ogledalo«, v katerem je nastopil zraven P. Rush tudi producent James Mason

BRANDO V INDONEZIJ

Marlon Brando namerava posneti v Indoneziji film o ekipi tehnične pomoči v Aziji. Film se bo imenoval »Tiger na papirnatem zmagaju«, posnelo pa ga bo Brandojevo podjetje v sodelovanju s Paramountom. Menda bo nastopila v tem filmu tudi ekipa japonske filmske družbe »Dajei«, katere predsednik Masači Nagata se je nedavno v Hollywoodu dogovarjal o snemanju v Indoneziji.

Francoski režiser René Clement je posnel po Zolajevem romanu film »Gervaise« z Mario Schell v glavni vlogi. Na slikli: glavna igralka med Mathildo Casadesus in Florello

ŠTIRJE VELIKI

Sennett, Griffith, Lubitsch in Harper

Pri nas se prav tako kot po svetu vse preveč piše o filmskih igralcih in igralcih, medtem ko režiserje po krivici zapostavljajo. Da bi vsaj malo popravili to krivico, predstavljamo bralcem štiri ameriške režiserje, ki so s svojo iznajdljivostjo, talentom in mar-

ljivostjo pomagali filmu na oltar umetnosti.

Da je film umetnost, se ima zahvaliti predvsem ameriškemu filmskemu umetniku DAVIDU WARKU GRIFFITHU, ki je postavil temelje in načela filmske govornice in ustanovil svojo šolo, kjer se je izoblikovalo na desetine najboljših filmskih umetnikov: sestre Gish, Pickfordova, Wallace Beery, Stroheim, da naštejemo le nekaj imen. V letih 1908 do 1931 je Griffith posnel nekaj nad 200 filmov, v katerih je uveljavil filmska izrazna sredstva bližinski posnetek, kombinirani posnetek, asociativno montažo, že leta 1921 pa je uporabil prvič v filmu zvok in barvo. Najpomembnejši Griffithovi filmi so »Rojstvo naroda«, »Zlomljeni cvetovi« in »Nestrapnost«. Po letu 1922 Griffith ni mogel več slediti hitremu razvoju filmske umet-

hermelinu«, ki ga je sam posnel samo do polovice, smo videli tudi pri nas. Lubitscha odklikujejo univerzalna izobrazba, široka razgledanost, lahkotnost in dober okus.

INCE THOMAS HARPER je eden najvidnejših filmskih režiserjev vseh časov. Ustanovil je klasični ameriški kinematograf in zgradil Hollywood. Najprej je delal v gledališču in se je šele leta 1900 posvetil filmu. Snemal je skoraj izključno samo kavbojske filme, v katerih se je proslavil filmski igralec William Hart, prednik današnjih revolucionarnih junakov.

Leta 1915 je postal Ince filmski producent; v njegovih ateljejih je delalo hkrati 12 najboljših ameriških režiserjev. V Hollywoodu je uvedel natančno razdelitev po filmskih vrstah in tako imenoval »železni scenarij«, kakaj poprej so snemali filme brez scenarija. V Evropi so njegovi filmi vplivali na francoske »avantgarde«. Po prvi svetovni vojni se je posvetil režiji zabavnih filmov. Njegova najboljša dela so »Bitka pri Gettysburgu«, »Tajfun«, »Civilizacija« in »Anna Christie«, iz njegove šole pa so izšli mnogi odlični režiserji, med drugimi tudi Henry King, Fred Niblo in Joseph De Grasse.

5-an

»TIHI DON« na filmskem platnu

SPREHOD PO SOVJETSKIH ATELJEJIH

Nekaj filmov, ki jih pripravljajo v sovjetskih filmskih ateljejih za prihodnjo filmsko sezono, ima za osnovo književna dela. Pobudo za to je nedvomno dal uspeh, ki sta ga dosegla na lanskem festivalu v Cannesu in v Benetkah Jutkevičev »Othello«, izdelan po Shakespearovi tragediji, in Samsonova »Cvrček«, ki so ga posneli po drami Čehova.

Zdaj pripravljajo filmsko verzijo »Tihi Don«, ki ga bo režiral Gerasimov. Rošal pripravlja dvojice romanov, in sicer Serafimovi-

čev »Železni vihar« in Tolstojev »Trnovo pot«, Basov pa bo posnel Fedjinov roman »Prvo veselje«.

Sovjetski filmski delavci se že zdaj pripravljajo na 40-letnico oktohrske revolucije, ki bo prihodnje jesen. Eden najpomembnejših filmov v tej zvezi je nedvomno »Lenin«, režiral ga bo Jutkevič, nagradenec iz Cannes, ki so mu dali za film med drugim na razpolago tudi doslej neobjavljeno arhivsko gradivo. Film bo opisal zgodovinske dogodke in posebej prikazal osebnost in življenje Lenina.

V moskovskih filmskih ateljejih pripravljajo še nekaj filmov na temo revolucije, in sicer »Od februarja do oktobra«, »Drugi kongres Sovjetov« in »Resnico«. Razen tega bodo posvetili nekaj filmov mladini in otrokom. Naslov enega je že znan: »Saša je postal človek«.

O sovjetski armadi in mornarici med drugo svetovno vojno bosta pripovedovala filma »Prekop« in »Vojni dopisnik«. V sodelovanju s francoskimi umetniki nameravajo posneti epopejo eskadrile »Normandie-Nijemen«, ki se je borila skupno s sovjetskimi lovci. Prizore bitk bodo posneli v Sovjetski zvezi, nekaj pa tudi v Franciji. Osmutek scenarija za ta film je pripravila Elsa Triolet.

O sodobnem življenju bodo pripovedovali filmi »Karaganda«,

(to bo film o Kazahstanu), »Ognji Sature« (o elektrifikaciji), »Pesem morja«, »Perborosijan« o prvi naselbini na Altajskem višavju, »Zbogom planine«, »Zlomljeni cvetovi« in »Nestrapnost«. Po letu 1922 Griffith ni mogel več slediti hitremu razvoju filmske umet-

»ŠTIRI KORAKE V OBLAKE« V Marsellu in v Provenzi je režiser Soldatti vodil snemanje filma »Stiri korake v oblake«, ki je v njem nastopil v francosko-italijanski koprodukciji Fernandel zraven Tine Pice,

nosti. Zvočni film je zadal zadnji udarec staremu mojstru, ki se je sicer še boril, dokler se leta 1932 niso vrata filmskih ateljejev zanj za vedno zaprla. Po šestnajstih letih zagrenjenosti in pozabe je Griffith umrl leta 1948.

MACK SENNETT je pustil močan pečat na filmski umetnosti, ki ji je kot režiser in producent posvetil skoraj vse razgibano življenje. Na začetku kariere se je seznanil z Griffithom, ki mu je nasvetoval, naj se posveti režiji. Do smrti (leta 1932) je režiral 15 celovečernih in nekaj sto kratkih komičnih filmov. Bolj kot ustvarjalec novega filmskega žanra, situacijske komedije, je Sennett pomemben kot učitelj in vzgojitelj mladih igralcev in režiserjev. Njegovi učenci so Charles Chaplin, Gloria Swanson, Frank Capra, Ben Turpen, Fatty in drugi.

ERNEST LUBITSCH je nastopil umetniško kariero pri slovitem gledališčniku Reinhardt v Berlinu. Sodeloval je pri začetnih poizkusih nemškega filma in leta 1913 debutiral kot režiser. Pri njegovem filmskem slogu se pozna, da izhaja iz Reinhardtove šole, ker je prenesel na filmsko platno zelo pisan repertoar. Do leta 1922 je režiral Lubitsch nemške filme brez večjega uspeha. Omembe vredni so le »Madame Dubarry«, »Plamens«, »Vrtljak življenja« in »Princeza Ostriza«. Leta 1922 so ga povabili v Hollywood, kjer je režiral v tridesetih letih prav toliko filmov, predvsem salonskih komedij in operet. Najboljše njegovi filmi iz hollywoodskega obdobja so: »Polubi me še enkrat«, »Prenovodani raj«, »Monte Carlo«, »Če bi imel milijon«, »Vesela vdova«, »Osma žena Sinjebredca«, »Biti ali ne biti«, »Nebo lahko počaka«. Lubitschev zadnji film »Dama v

Filmski DROBIŽ

Beograjsko podjetje za izposojanje filmov »Morava film« je odklonilo večkrat nagradni film »Poletni čas«, ker je glavna igralka Kahterina Heppner po mnenju vodilnih uslužbencev tega podjetja tako grda, da odbija gledalce. — Brez komentarja!

Podjetje »Zora film« iz Zagreba snema kratke vzgojne filme, ki so namenjeni šolskemu pouku. Tako sta pred kratkim posnela režiser Stjepan Velic in snemalci Viktor Farago film »Naslovom« »Cement«, ki ga bodo prikazovali v srednjih šolah kot pripomoček pri predavanjih iz kemije.

Ava Gardner ne bo igrala glavne ženske vloge v filmu »Pisana tentacija«, ki je pred dobrimi dvajsetimi leti prinesel svetovno slavo Greti Garbo. Ava je baje izjavila, da ne more prevzeti tolikšne odgovornosti niti pred publiko, ki ji je Greta Garbo ostala v odličnem spominu, niti pred lastno vestjo. Namesto nje bo nastopila v novi verziji »Pisane tentacije« Eleanor Parker.

Režiserja Kosterja imenujejo v Hollywoodu »stih režiser«, kakaj pred kratkim je posnel že 78. film in z veseljem ugotovil, da doslej niti v enem izmed njegovih filmov niso uporabili strelnega orožja. S takšnim rekordom se ne more postaviti nobeden režiser v Hollywoodu.

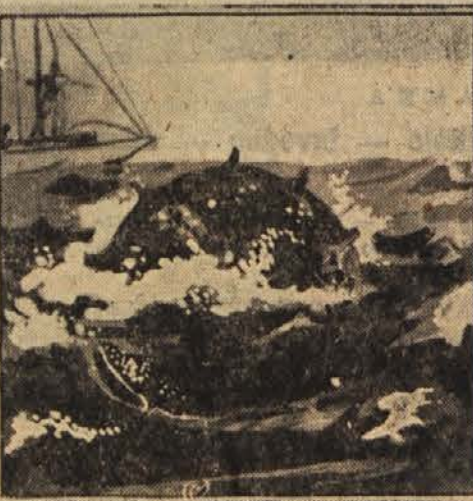
Sophia Loren je na neki vinarski konferenci v Rimu izjavila: »Vem, da so moji honorarji previsoki, ampak kaj naj storim, če mi ponujajo milijone! Mar naj jih odklonim?«

Ekipa filma »Mihail Strogov« je odpotovala v Pariz, kjer bodo dokončno posneli ta francosko-jugoslovanski film, ki ga režira italijanski režiser Galoni. Beograjsko podjetje UFFS menda ni pri tej koprodukciji kaj pridno zaslužilo, ker so znašali stroški za vsak anemalni dan v Jugoslaviji pet milijonov dinarjev.

Ameriški režiser Georg Marshall je pred kratkim slavil neuvadno jubilej: posnel je svoj 400. film. Marshall spada v staro hollywoodsko generacijo, saj je začel režirati že pred 42 leti.

Mehiški snemalci Figueroa je izjavil v nekem intervjuju: »Če je fotografija v povprečnem filmu odlična, bodo njegove napake prišle še bolj do izraza. Če je roman slab, prav nič ne pomaga, če ga tiskajo na prekrasnem papirju in z najlepšimi črkami.«

V SINJIH GLOBINAH

55. Bilo je sredi popoldneva. Danilo in doktor Plavnik sta se pravkar spustila v vodo, ko sta zaslišala Barbovo kričanje. Barba je stal ob krmlu in kazal na okrogel predmet, ki je sem in tja pogledal iz rahlo nakodranega morja. Zdravnik si je zasenčil oči in pozorno ogledoval enakomerno nihajoči predmet. Ni se zmotil. Bila je plavajoča mina. Med vojno je morala biti nekeje zasidrana, potem pa je najbrž rja prežrla verigo.

56. »Naza! v čoln!« je zaklical Danilo. »Ostanite tu! Skušal je bom onesposobiti!« Ze je imel pripravljen načrt: približati se plavajoči mini od spodaj, se prijeti za ostanek verige, ki ga mina verjetno vlačila za seboj, in previdno odvitvi prožilce. Vprašanje je bilo samo, ali bo z golo roko lahko prožilce dovolj krepko prijel. Končno pa je vijak v vodi mnogo lažje odvitvi kot na suhem. Voda, ki je prodrla v navoj, deluje kot nekakšno mazilo.

57. Ko je bil še nekaj metrov oddaljen od zibajoče se mine, se je potopil. Njegov zaključek je bil pravilen. Na mini je visel dober meter dolg konec od rje raztržte verige. Mina sama je bila vsa porasla z algami in drobnimi školjkami. Iz te pisane goščave so gledali vrhovi palčastih izrastkov — prožilcev. Ze je dosegel nihajočo verigo in se ob njej postavil pokonci. Potem je iztegnil drugo roko in previdno prijel najbližji prožilec.